

อ่าน ไฟต์คลับ
ในฐานะนวนิยายแห่งความอูจจาร
(Abject Novel)

เมธาวี โหละสุด
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

ไฟต์คลับ มักถูกจัดให้อยู่ในหมวดนวนิยายละเมิด (Transgressive Fiction) ด้วยเนื้อหาที่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงในการต่อต้านระบบทุนนิยม บทความชิ้นนี้ต้องการจะอ่านการทำร้ายตนเองที่ละเมิดและล้มล้างนิยาม “การพัฒนาตัวตน” (self-improvement) ของระบบทุนนิยมที่นิยามเรื่องนี้ตั้งไว้ โดยการทำร้ายตนเองนี้ถูกแฝงไว้อย่างแนบเนียนในรูปของการใช้ความรุนแรงเพื่อทำร้ายผู้อื่นผ่านสมาคมมวยใต้ดิน และองค์กรก่อการร้าย ด้วยทฤษฎีความเสื่อมทรุด (Abjection) ของ Julia Kristeva ซึ่งการอ่านการทำร้ายตนเองด้วยกรอบของความเสื่อมทรุด เผยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกและไทเลอร์ เดอร์เด็นท์ บุคลิกที่สองของตัวเอก กลวิธีการเล่าเรื่องที่มีลักษณะพิเศษในการล้มล้างตนเอง ตลอดจนความสำเร็จของไฟต์คลับ ในฐานะนวนิยายแห่งความเสื่อมทรุดที่สามารถใช้ข้อห้ามของสังคมในการล้มล้างอำนาจและวาทกรรมของระบบทุนนิยมได้อย่างสร้างสรรค์

Abstract

This article analyzes different forms of violence in the novel *Fight Club* by Chuck Palahniuk by using Julia Kristeva's theory of abjection. The analysis reveals that the violence in the novel, which ranges from underground boxing in fight club to multiple terrorist acts in Project Mayhem, is used to disguise a process of self-mutilation. This process is capable of transgressing and overturning capitalist discourses on both content and narrative levels, establishing *Fight club* as a complete transgressive novel.

ความนำ

ไฟต์คลับ (*Fight Club*) มักถูกจัดให้อยู่ในหมวดนวนิยายล่วงละเมิด (Transgressive Novel) ด้วยเนื้อหาที่สนับสนุนการใช้ความรุนแรงในการต่อต้านระบบทุนนิยม ผ่านการจัดตั้งสมาคมต่อสู้ใต้ดินที่ต่อมาได้กลายสภาพเป็นองค์กรก่อการร้ายของตัวเอก¹ ที่มีลักษณะเป็นคนสองบุคลิก หลังจากที่ได้ศึกษาการใช้ความรุนแรงของตัวเอกอย่างละเอียดนั้น ได้พบว่าตัวเอกไม่ได้มุ่งที่จะใช้ความรุนแรงในรูปแบบของการทำร้ายผู้อื่น แต่กลับมุ่งที่จะทำร้ายตนเอง โดยการทำร้ายตนเองนี้ต่างหากที่กลับกลายเป็นกระบวนการต่อต้านระบบทุนนิยมที่ประสบความสำเร็จ

ในบทความชิ้นนี้ผู้เขียนจะอ่านการทำร้ายตนเองที่ละเมิดและล้มล้างนิยาม “การพัฒนาตัวตน” (self-improvement) ภายใต้ระบบทุนนิยมด้วยทฤษฎีความอูจจาร (Abjection) ของ จูเลีย คริสเตวา (Julia Kristeva) การอ่านการทำร้ายตนเองด้วยกรอบของความอูจจารสามารถทำให้เราเข้าใจถึงเนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกและบุคลิกที่สองของเขา กลวิธีการเล่าเรื่องที่มีลักษณะพิเศษในการล้มล้างตนเอง ตลอดจนความสำเร็จของ *ไฟต์คลับ* ในฐานะงานเขียนล่วงละเมิดและนวนิยายแห่งความอูจจารที่สามารถใช้ข้อห้ามทางสังคมในการล้มล้างและท้าทายอำนาจของระบบทุนนิยมได้

¹ ผู้เขียนจะใช้คำว่า “ตัวเอก” (protagonist) เมื่อกล่าวถึงผู้เล่านิทานที่ทำหน้าที่เป็นเสียงเล่าหลักในนวนิยายเล่มนี้ เนื่องจากสถานะ “ผู้เล่า” (narrator) ของตัวเอกมีความคลุมเครือ และส่งผลต่อการอ่านนวนิยายโดยรวม

ไฟต์คลับ และปัญหาของการเขียนล่วงละเมิด (Transgressive Writing)

นวนิยายเรื่องไฟต์คลับ (*Fight Club*) ของ ชัค พอลานิก (Chuck Palahniuk) นักเขียนชาวอเมริกัน เป็นงานผลงานชิ้นแรกของพอลานิก และยังเป็นแรงบันดาลใจให้กับภาพยนตร์ชื่อเดียวกันของผู้กำกับนาม อุโฆะอย่าง เดวิด ฟินเชอร์ (David Fincher) ไฟต์คลับ ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องจากมุมมองบุคคลที่หนึ่งของตัวเอกนิรนามที่ทรมานกับโรคนอน-ไม่หลับ (insomnia) ก่อปรกักับเป้าหมายการใช้ชีวิตที่ “สมบูรณ์” ภายใต้วัฒนธรรมบริโภคนิยมของระบบทุนนิยมอเมริกัน เขารู้สึกแปลกแยกจากสังคมรอบข้าง และหาความสงบจากการเข้าไปเป็น “นักท่องเที่ยวน” ในกลุ่มบำบัดโรคร้ายระยะสุดท้าย ความรู้สึกด้านลบที่มีต่อระบบทุนนิยมและวัฒนธรรมการบริโภคที่สะสมเอาไว้ นำพาให้เขาสร้าง ไทเลอร์ เดอร์เด็น (Tyler Durden) หรือบุคลิกที่สอง (Doppelgänger) ที่มีความเป็นชายมากกว่าเขาทุกด้าน และได้สิทธิในการควบคุมร่างกายยามตัวเอกนอนหลับ ทั้งสองได้ร่วมกันก่อตั้งไฟต์คลับหรือสมาคมมวยใต้ดินที่รับเฉพาะสมาชิกผู้ชายเท่านั้น โดยที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามกฎซึ่งทั้งสองร่างขึ้นอย่างเคร่งครัด ต่อมาไทเลอร์ที่เริ่มมี “ตัวตน” และควบคุมร่างกายของตัวเอกมากขึ้นได้ปรับเปลี่ยนไฟต์คลับจากสมาคมมวยใต้ดินเป็นโปรเจกต์เมย์เฮม (Project Mayhem) องค์กรก่อการร้ายที่มุ่งเป้าหมายไปที่การล้มล้างระบบทุนนิยมผ่านการทำลายทรัพย์สิน ความรู้สึกผิดต่อความวุ่นวายที่โปรเจกต์เมย์เฮมก่อขึ้น ผลักดันให้ตัวเอกตัดสินใจ “ฆ่า” ไทเลอร์ด้วยการยิงตัวตาย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ บทสุดท้ายของเรื่องกล่าวถึงชีวิตของตัวเอกที่ถูกกักขังอยู่ในโรงพยาบาลประสาท ในขณะที่สาวกของไทเลอร์รอคอยการกลับมาของ “เขา” อย่างจดจ่อ

โครงเรื่องของ *ไฟต์คลับ* ที่ผู้เขียนกล่าวมาข้างต้นแทบจะเรียกได้ว่าเป็นต้นแบบงานเขียนของพอลานิกเรื่องอื่นๆ ก็ว่าได้ พอลานิกมักผนวกความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ เข้ากับการวิพากษ์วัฒนธรรมบริโภคนิยมของสังคมอเมริกัน กลวิธีนี้ทำให้ชนงานเขียนของพอลานิกมีจุดเด่นในการนำเสนอภาพของความรุนแรง ความอับลัษณ์น่าเกลียด ตลอดจนความวิปริตวิถถารในรูปแบบต่างๆ ที่ละเมิดข้อห้าม (taboos) ของสังคม ทั้งในแง่ศีลธรรมและธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติไปอย่างเลยเถิดผ่านตัวละครที่มีพฤติกรรมค่อนข้างไปทางวิถถารและวิกลจริต อย่างเรื่องราวของการจงใจทำร้ายร่างกายตนเอง (self mutilation) ผ่านการต่อสู้ของตัวเอกนิรนามใน *ไฟต์คลับ* และตัวละคร แซนนอน แมคฟาร์แลนด์ (Shannon McFarland) อดีตนางแบบที่ทาลายขากรรไกรและกรามของตนเองในนวนิยายเรื่อง *อินวิสิเบิลมอนสเตอร์* (*Invisible Monsters*) หรือการละเมิดข้อห้ามอื่นๆ อย่างการคลั่งการร่วมเพศของดารานางโป๊ค้ำฟ้าที่ลงทุนจัดการร่วมเพศมาราธอนครั้งสุดท้ายกับผู้ขายหกร้อยคนในหนึ่งวันใน *สนัฟ* (*Snuff*) เรื่อยไปถึงเรื่องของนักเขียนสมัครเล่นกลุ่มหนึ่งที่ต้องผันตัวมาเป็นมนุษย์กินคนเพื่อความอยู่รอดในหนังสือรวมเรื่องสั้น *ฮันท์เดด* (*Haunted*)

โครงเรื่องที่ละเมิดข้อห้ามของสังคมเหล่านี้ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์กรอบการพิจารณาความเป็น “วรรณกรรม” ในงานเขียนของพอลานิกเป็นอย่างมาก กล่าวคือในท้ายที่สุดแล้วเนื้อหาที่เต็มไปด้วยภาพของความรุนแรงล้นเกินและพฤติกรรมของตัวละครที่จงใจล่วงละเมิดกรอบครองอันติงามของสังคมเหล่านี้มีคุณค่าเป็นวรรณกรรมหรือผลงานลามกอนาจาร (pornography) ชุดหนึ่งกันแน่ หรือถ้าหากเป็นวรรณกรรมแล้วจะมีสถานะเป็นวรรณกรรมแบบใด และควรจะใช้เกณฑ์อะไรในการพิจารณา

ไมเคิล ซิลเวอร์เบลตต์ (Michael Silverblatt) นักวิจารณ์วรรณกรรมและนักจัดรายการวิทยุเกี่ยวกับวรรณคดีชื่อดังชาวอเมริกัน ได้ให้คำจำกัดความ

งานวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการละเมิดข้อห้ามในสังคมตลอดจนการใช้ความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ต่อร่างกายของตนเองและผู้อื่นดังเช่นในงานของพอลานีกว่าเป็น “การเขียนล่วงละเมิด” (“Transgressive Writing”) คือเป็นงานเขียนที่มีเป้าหมายหลักมุ่งไปที่การล่วงละเมิด โดยเฉพาะที่เป็น “การล่วงละเมิดสภาวะความเป็นปกติ ความเป็นมนุษย์ และสภาพร่างกาย” (Los Angeles Times, 1993) โดยหนึ่งในนักเขียนที่ซิลเวอร์เบลตต์ ยกเป็นตัวอย่างประกอบงานเขียนประเภทนี้คือ เบรต อีสตัน เอลลิส (Bret Easton Ellis) นักเขียนชาวอเมริกันเจ้าของผลงานนวนิยายเรื่อง *อเมริกันไซโค* (*American Psycho*) ที่ใช้การเขียนล่วงละเมิดนำเสนอเรื่องของ แพทริก เบทแมน (Patrick Bateman) ตัวละครเอกผู้หาความเพลิดเพลินจากการการฆาตกรรมและการข่มขืน ควบคู่ไปกับการดำรงสถานะเป็นนักธุรกิจและผู้บริโภคนิยมที่ดีในสังคมทุนนิยม สังเกตได้ว่าเนื้อหาของนวนิยายเรื่องนี้มีความคล้ายคลึงกับผลงานของพอลานิกที่กล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะในแง่การสร้างตัวละครเอกให้นิยมความรุนแรงอย่างเกินขอบเขตจนล่วงละเมิดครรลองที่สังคมยอมรับได้ เพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์ในการวิจารณ์สังคมทุนนิยมอเมริกันอย่างอ้อม ๆ ซึ่งการฝึกฝนความรุนแรงอย่างวิตรลารของ แพทริก เบทแมน ใน *อเมริกันไซโค* มีความคล้ายคลึงกับความกระหายที่จะบริโภคสินค้าและทำลายผู้อื่นเพื่อได้แต่ได้ไขว่คว้าความก้าวหน้าของสถานะทางสังคมและความสำเร็จทางเศรษฐกิจของมนุษย์ในระบบทุนนิยม

ข้อเสนอของซิลเวอร์เบลตต์เรื่องการเขียนล่วงละเมิดเน้นไปที่การวิเคราะห์เนื้อหาที่เต็มไปด้วยความรุนแรงของผลงาน ในแง่รูปแบบการเขียนล่วงละเมิดนั้น ซีมอน ดูริง (Simon During) ได้เสนอการอ่านแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Foucault) ที่ศึกษางานของนักเขียนฝรั่งเศสอย่าง ซาด (Marquis de Sade) ตลอดจนวรรณกรรมฝรั่งเศสสมัยใหม่ โดยดูริงได้ให้ความเห็นว่าฟูโกต์ให้คุณค่ากับผลงานของนักเขียนและวรรณกรรมฝรั่งเศส

สมัยใหม่เหล่านั้นว่าเป็นงานวรรณกรรมที่ใช้รูปแบบการเขียนล่องละเมิด เพราะภาษาที่กวีใช้ประพันธ์นั้นได้ก้าวข้ามทฤษฎีทางภาษาที่สำคัญสอง ทฤษฎีคือ ภาษาในฐานะภาพแทน และภาษาในฐานะระบบปิด รูปแบบ การประพันธ์ที่บ่อนทำลายชนบทการประพันธ์ดั้งเดิมและทฤษฎีทางภาษา นี้ จึงจัดเป็นการเขียนล่องละเมิด ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเปิดพื้นที่ทางอุดมการณ์ ในรูปแบบต่างๆ นอกจากนี้วรรณกรรมที่ใช้รูปแบบการเขียนล่องละเมิด ยังมีพลังในการทำลายและปลดปล่อยผู้อ่านจากกรอบความคิดข้อๆ ของ ปัจเจกบุคคล เพราะวรรณกรรมที่ใช้รูปแบบการเขียนล่องละเมิดนี้จะต้องไม่ ใช้รูปแบบภาษาแบบ “สัจนิยม” ที่เอื้อให้ผู้เขียนสร้างตัวตนของตัวละคร ขึ้นมาอย่างเรียบง่ายธรรมดา ซึ่งจะส่งผลให้นักอ่านสามารถแทนตัวตนของ เขากับตัวละครโดยง่าย (During, 1992: 7) การอ่านฟูโกต์ของดูริงชี้ให้ เห็นว่าคุณค่าของการเขียนล่องละเมิดตั้งอยู่บนการใช้ภาษาอันแปลกใหม่ ของผู้ประพันธ์ โดยภาษากลายเป็นเครื่องมือหนึ่งในการทำหายและละเมิด อำนาจการบัญญัติความเป็นวรรณกรรมในช่วงเวลาหนึ่งๆ

หลังจากพิจารณาข้อเสนอเรื่องการเขียนล่องละเมิดของซิลเวอร์เบลตต์ และการอ่านฟูโกต์ของดูริงแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า การทำงานเขียนขึ้น หนึ่งจะถูกนิยามว่าเป็นงานเขียนแบบล่องละเมิดนั้น การล่องละเมิดและการ ทำหายข้อห้ามหรือกฎเกณฑ์ของสังคมในงานชิ้นนั้นจะต้องไม่ใช่แค่เสนอ ภาพความรุนแรงและความวิปริตพิสดารที่อยู่นอกเหนือกรอบอันปกติดีงาม ของสังคมในเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ภาษาและรูปแบบการนำเสนอของ ผลงานจะต้องทำลายชนบทการประพันธ์ซึ่งได้รับการยึดถือเป็นธรรมเนียม ปฏิบัติอีกด้วย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ วรรณกรรมล่องละเมิด (Transgressive Literature) จะต้องก้าวข้ามขอบเขตของความเป็นปกติทั้งในเชิงรูปแบบการ เขียน (form) และเนื้อหา (content) ไฟต์คลับ จึงมีสถานะเป็นวรรณกรรม แห่งการละเมิดตามข้อเสนอนี้

นวนิยายเรื่องนี้มีเนื้อหาที่ทำลายสถานะของร่างกายมนุษย์ในระบบทุนนิยมโดยผ่านการใช้ความรุนแรงทำลายร่างกาย อีกทั้งพอลานิกยังใช้รูปแบบการเขียนที่พิเศษที่มีความสัมพันธ์ควบคู่ไปกับการทำร้ายตนเองในระดับเนื้อหา กล่าวคือการทำลายกระบวนการเล่าเรื่องจากภายในโดยเสียงเล่าของบุคคลที่สองที่เข้าแทรกแซงการเล่าเรื่องของตัวเอง รวบรวมว่าตัวนวนิยายเองมีความต้องการที่จะละเมิดและทำร้ายกระแสการเล่าที่ควรจะดำเนินไปอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย คำถามที่ตามมาจากการมองไฟต์คลับ ด้วยกรอบวรรณกรรมแห่งการล่องละเมิดคือ การล่องละเมิดในนวนิยายเล่มนี้สามารถวิพากษ์และต่อต้านระบบทุนนิยมและวัฒนธรรมการบริโภคได้จริงหรือไม่ หรือสุดท้ายแล้วการใช้การเขียนล่องละเมิดในการวิจารณ์ระบบทุนนิยมของพอลานิกกลับจะส่งผลให้ผลงานของเขาติดกับดักกลายเป็นการสนับสนุนระบบทุนนิยมเสียเอง

ในบทความนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการนำเสนอและเนื้อหา ด้วยกรอบทฤษฎีความอูจจารของคริสเตวา การอ่านนวนิยายเล่มนี้ในกรอบดังกล่าวจะเผยให้เห็นว่าในผลงานนี้ของพอลานิกซึ่งเป็นผลงานการเขียนล่องละเมิด องค์ประกอบของผลงานทั้งเนื้อหาและภาพลักษณ์ของการทำร้ายตนเอง ตลอดจนกลวิธีการประพันธ์ซึ่งรุกรานเสียงเล่าของตัวเองจากภายใน ล้วนทำงานร่วมกันในการทำทลายและล้มล้างโครงสร้างของการบริโภคและระบบทุนนิยม โดยผู้เขียนจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นส่วนต่าง ๆ ดังนี้ 1. การแนะนำทฤษฎีความอูจจารของคริสเตวา 2. การทำงานของระบบทุนนิยมในนวนิยายผ่านพิธีกรรมการบริโภค 3. การวิเคราะห์นัยยะของการทำร้ายตนเองด้วยกรอบความอูจจาร 4. ความอูจจารในระดับเรื่องเล่า และ 5. บทสรุปว่าด้วยความเป็นนวนิยายแห่งการล่องละเมิดของ ไฟต์คลับ

ว่าด้วยความอูจจาร (Abjection) ของ จูเลีย คริสเตวา

ผู้เขียนจะกล่าวถึงทฤษฎีความอูจจารที่คริสเตวาได้เสนอไว้เบื้องต้น ก่อนการวิเคราะห์ ไฟด์คลับ อย่างละเอียด แนวความคิดของคริสเตวาในภาพรวมนั้นได้รับอิทธิพลมาจากแนวจิตวิเคราะห์แบบลากอง (Lacanian Psychoanalysis) ค่อนข้างสูง จิตวิเคราะห์แบบลากองจะเน้นการวิเคราะห์การนิยามตัวตนผ่านกระบวนการทำงานของภาษา โดยคริสเตวาได้เสนอเพิ่มเติมว่านอกเหนือจากกระบวนการทำงานของภาษาแล้ว การประสบพบเจอกับความอูจจารก็เป็นส่วนหนึ่งในการนิยามตัวตนเช่นเดียวกัน

คริสเตวาได้นิยามความอูจจารว่าเป็นสิ่งที่อยู่ในสภาพที่นิยามไม่ได้ กล่าวคือ “ไม่ใช่ทั้งตัวตนและวัตถุ” (“Neither subject nor object”) ดังนั้นสิ่งที่ประกอบเป็นสภาพความอูจจารนี้จึงเป็น “สิ่งที่รุนแรงก้าวร้าว ความมืดที่ต่อต้านการคงอยู่ ที่คอยขับเคี่ยวกับภัยคุกคามที่ก่อเกิดขึ้นมาจากความผิดปกติของภายนอกและภายใน และถูกผลักไสออกนอกเหนือขอบเขตของความเป็นไปได้ ความพอประมาณ ความคิด สภาพความอูจจารนี้จะหยุดนิ่งรอคอยอยู่ใกล้ๆ แต่สิ่งๆ นี้ไม่มีวันที่จะถูกแปรเปลี่ยนให้เป็นทั้งตัวตนหรือวัตถุได้” คริสเตวายังได้ยอมรับในปฏิกิริยา (paradox) ของความไร้สภาพแต่มีตัวตนของความอูจจารนี้โดยกล่าวต่อไปว่า สิ่งที่เรากำลังอ้างถึงอยู่ “ไม่มีสถานะของความเป็นวัตถุที่แน่นอน” เนื่องจากความอูจจารนี้ “ไม่ใช่วัตถุที่อยู่ตรงหน้าข้าพเจ้า ไม่ใช่สิ่งที่ข้าพเจ้าตั้งชื่อให้หรือจินตนาการขึ้น” และ “ไม่ใช่ทั้งคนอื่นที่กำลังหลบหนีระบบการตอบสนองความปรารถนาของตัวตน” (Kristeva, 1982: 1)

คริสเตวาได้ยกตัวอย่างเปรียบเทียบความคลื่นเหียนต่อการรับประทานอาหารเพื่อชี้ให้เห็นสภาพความอูจจารได้ชัดเจนมากขึ้น พร้อมกับอธิบายว่าความอูจจารอันเกิดจากความรู้สึกที่มีต่อสิ่งที่น่าคลื่นเหียนนั้นประกอบสร้างความเป็นตัวตนของปัจเจกบุคคลขึ้นมาได้อย่างไรดังต่อไปนี้

ความรู้สึกขยี้แซงต่ออาหารเป็นสภาพความอูจจารที่เก่าแก่ที่สุด เมื่อเรามองเห็นหรือเมื่อริมฝีปากสัมผัสกับฟองหรือผิวหน้าของนม สิ่งที่จะอ่อนโยนและบางเบาดุจกระดาดห่อบุหรืและน่าสมเพช ราวการดัดเล็บ ข้าพเจ้ากลับรู้สึกจุกในลำคอและเกร็งบริเวณกระเพาะ ไล่เรื่อยไปจนถึงอวัยวะภายในอื่นๆ ที่อยู่ต่ำลงไป จากนั้นข้าพเจ้าจะ รู้สึกราวกับอวัยวะเหล่านี้ได้พยายามหมุนไหลเวียนกลับออกมาสู่ ภายนอก ความรู้สึกนี้กระตุ้นทั้งต่อมน้ำตาและถุงน้ำดี หัวใจเต้นแรง ทำให้เหงื่อออกตามหน้าผากกับฝ่ามือ อาการเหล่านี้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับตาที่เริ่มพร่ามัว ศีรษะที่วิงเวียน ความคลื่นเหียน เหล่านี้ทำให้ ข้าพเจ้าหยุดผงะที่จะดื่มครีมนมทันที ซึ่งความคลื่นเหียนนี้เองที่ทำให้ ข้าพเจ้าแยกตัวตนของข้าพเจ้าจากพ่อและแม่ที่ชอบรับประทาน มัน “ข้าพเจ้า” ไม่ต้องการสิ่งๆ นั้น สัญญะของความปราถนาของ พวกเขา “ข้าพเจ้า” ไม่ต้องการฟ้ง “ข้าพเจ้า” ไม่ต้องการรับมันเข้า มันเป็นส่วนหนึ่งของตัวตน “ข้าพเจ้า” ขับมันออกมาจากร่างกาย แต่เนื่องจากว่าอาหารที่ข้าพเจ้าได้รับประทานไปแล้วนั้นไม่ใช่ “คนอื่น” สำหรับ “ข้าพเจ้า” อาหารซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของระบบ ความปรารถนา สิ่งที่ข้าพเจ้าได้กระทำไปจึงเป็นเพียงการขับ “ตัว ตน” ของข้าพเจ้า” ออกมา “ข้าพเจ้า” ได้สำรอก “ตัวตน” ออกมา ข้าพเจ้าได้ตระหนักถึงความอูจจารในตัวตนของข้าพเจ้าเองในขณะที่ ข้าพเจ้าได้นิยาม “ตัวตน” ผ่านอาการคลื่นเหียนนั้น (Kristeva, 1982: 2-3)

คริสเตวาได้พยายามให้คำจำกัดความแก่สภาพความอูจจารนี้ว่าเป็น สิ่งที่ “...รบกวนอัตลักษณ์ ระบบ และระเบียบ เป็นสิ่งที่ไม่เคารพขอบเขต ตำแหน่ง และกฎเกณฑ์ เป็นสิ่งที่อยู่ระหว่างกลาง คลุมเครือ และประกอบ สร้างขึ้น” (Kristeva, 1982: 4) สรุปอย่างรวบรัดก็คือความอูจจารมีสถานะ เป็นสิ่งที่อยู่เหนือกลไกของคู่ตรงข้าม (Binary Oppositions) เนื่องจากมัน เป็นทั้งความสะอาดและความสกปรก ความน่าขยี้แซงและความสวยงาม

ความเป็นภายในและภายนอก เป็นสิ่งที่อยู่เหนือการควบคุม ความเข้าใจตลอดจนขอบเขตพรมแดนที่ตัวตนหรือตัวระบบได้ตั้งเอาไว้ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม การได้สัมผัสกับสภาพความอูจจารนี้ก็ยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญในการใช้นิยามการคงอยู่ของตัวตนในเวลาเดียวกัน

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีของคริสเตวาที่กล่าวไปข้างต้นนั้นเป็นการมองความอูจจารในระดับจิตวิเคราะห์ โดยมองความสัมพันธ์ระหว่างความอูจจารและการนิยามตัวตน นอกจากการใช้ในเชิงจิตวิเคราะห์แล้ว ทฤษฎีความอูจจารของคริสเตวามักถูกนำไปใช้วิเคราะห์ในกรอบสตรีศึกษาและภาพยนตร์ศึกษา แต่มิติในการสร้างตัวตนจะถูกลดทอนลงไป คงเหลือไว้เพียงกรอบคิดเรื่องความอูจจารกับการละเมิดพรมแดนและข้อห้ามต่างๆ ที่อำนาจหลักตั้งไว้ ในบทความชิ้นนี้ผู้เขียนจะอิงการใช้ทฤษฎีความอูจจารของคริสเตวา กับข้อเสนอของ แคทเธอริน เจ กู๊ดนาว (Katherine J. Goodnow) เป็นกรอบในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกและไทเลอร์ เดอร์เด็น ที่เปรียบเสมือนร่างกายซึ่งพรมแดนทางกายภาพถูกละเมิดจากภายในโดยความคลืนเหียน

กู๊ดนาวได้วิเคราะห์และประยุกต์ใช้ทฤษฎีความอูจจารในการวิเคราะห์ภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror Films) ว่าเต็มไปด้วยสภาพความอูจจารที่สื่อให้เห็นถึงการกระบวนการณ์ละเมิดพรมแดนต่างๆ นอกจากนั้นกู๊ดนาวยังจำแนกความอูจจารออกเป็นระดับต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมการวิเคราะห์ภาพยนตร์สยองขวัญได้หลากหลายรูปแบบ ความอูจจารแบบแรกที่กู๊ดนาวได้บรรยายไว้ คือความอูจจารภายนอกและภายใน ซึ่งผู้เขียนจะมุ่งความสนใจไปที่ความอูจจารแบบภายในซึ่งจะทำงานสองชั้น คือ “ความอูจจารภายในนั้นจะไม่ปรากฏเด่นชัดเหมือนภายนอก ดังนั้นจึงต่อกรได้ยากกว่ามาก” และ “ความอูจจารภายในอาจเป็นอันตรายต่ออัตลักษณ์ เนื่องจากสภาพดังกล่าวจะกัดกินร่างกายของเจ้าตัวจากภายใน” (Goodnow, 2001:

34) นอกจากนี้กูดนาวยังได้เสนอเพิ่มเติมอีกว่า ความอูจจารภายในบ่งชี้ถึงความสำคัญของสภาพของผิวหนังว่า “สภาพของผิวหนังจะทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายให้กับสภาพภายในที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า ผิวหนังจะทำหน้าที่เป็นพรมแดนที่บรรจุกักเก็บเลือดและอวัยวะภายใน พร้อมทำให้อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลหนึ่งๆ ประกอบกันเป็นองค์รวม เมื่อผิวหนังซึ่งทำหน้าที่เป็น “บรรจุภัณฑ์” ของอวัยวะภายในร่างถูกแหวก ฉีกขาด หรือถูกตัด เราจะต้องเผชิญหน้ากับ “‘การล่มสลายของพรมแดนระหว่างภายในและภายนอก’ ของร่างกาย” (Goodnow, 2001: 34)

การตีความสภาพความอูจจารของกูดนาวมีความจำเป็นสำหรับการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องของ *ไฟต์คลับ* และการทำความเข้าใจกับการทำร้ายตนเองของตัวเอกและไทเลอร์เป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพความอูจจารที่กูดนาวบรรยายนั้น เกิดขึ้นจากการที่มีบางสิ่งบางอย่างมาสร้างความเสียหายให้กับพรมแดนของผิวหนังที่ทำหน้าที่ขวางกั้นและแบ่งแยกชั่วคราวข้ามระหว่าง “ภายนอก” และ “ภายใน” ออกจากกันเพื่อรักษาระบบให้เป็นปกติ พรมแดนผิวหนังจึงเปรียบเสมือนม่านที่แบ่งแยกชั่วคราวข้ามออกจากกัน ความปกติของร่างกายและการนิยามตัวตนจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการปกปิดหรือกดทับความอปลักษณ์ภายในเอาไว้ในทางกลับกัน หากเมื่อใดที่สิ่งที่อยู่ “ภายใน” ถูก “สำรอง” (discharge) ออกมาสู่ภายนอกแล้ว ภาพที่ปรากฏขึ้นจะกลายเป็นสิ่งน่าขยะแขยง เป็นความน่ากลัว (horror) ที่สามารถทำลายกระบวนการนิยามตัวตนที่อิงอยู่กับความสวยงามและปกติของเปลือกนอกลงได้ทั้งหมด ดังที่กูดนาวได้อ้างคริสเตวาว่า หลังจากในตัวตนได้เผชิญกับสภาพความอูจจารของการสำรองพลิกผันของพรมแดนภายในและภายนอก

จากนั้น ‘สภาพความอูจจารแผ่ซ่านไปรอบตัวข้าพเจ้า ตัว “ข้าพเจ้า” ต่างหากที่ได้กลับกลายเป็นความอูจจาร’ และต้องตกอยู่ใต้อำนาจ

ของ ‘โครงสร้างภายในร่างกาย สิ่งแปลกปลอมที่ตัวตนไม่มีวันยอมรับ
ตกอยู่ใต้อำนาจของสัตว์ประหลาด ต่อมนี้องอกมะเร็ง’ (Goodnow,
2001: 34)

ความอูจจารจึงเปรียบเสมือนความคลุมเครือที่อันตราย เป็น “โรคร้าย”
ที่ค่อยๆ งอกเงยมาจากภายในผ่านกระบวนการทำลายพรมแดนภายนอก
และภายใน จนกระทั่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายโดยที่เจ้าของร่าง
ไม่สามารถที่จะรับรู้ นิยาม หรือป้องกันได้ ผู้เขียนขอเสนอว่า ไฟต์คลับ
ของพอลานิกมีระบบการทำงานไม่ต่างจากสภาพความอูจจารที่คริสเตวา
และกูดนาวกล่าวถึง เนื่องจากโครงสร้างของการเล่าเรื่องและเนื้อหาของ
นวนิยายเล่มนี้จึงใจที่จะเพาะพันธุ์ “โรคร้าย” ให้แก่ระบบทุนนิยมได้อย่าง
แนบเนียนในทุกองค์ประกอบของนวนิยาย ในส่วนต่อไปของบทความ
ผู้เขียนจะวิเคราะห์โครงสร้างของระบบทุนนิยมที่ทำงานผ่านพิธีกรรมการ
บริโภคและสภาพความอูจจารที่ล้นล้นระบบจากภายใน

กลุ่มบำบัดโรคร้ายและระบบทุนนิยมใน ไฟต์คลับ

เป็นที่น่าสังเกตว่าบทวิเคราะห์วิจารณ์ ไฟต์คลับ มักไม่ให้ความสำคัญ
กับกระบวนการทำงานของระบบทุนนิยมที่อยู่ในตัวบท ประเด็นการศึกษา
ส่วนใหญ่จะพุ่งไปที่กระบวนการต่อต้านระบบของไฟต์คลับและโปรเจค
เมย์เฮม การละเลยการศึกษาขั้นตอนการทำงานของระบบทุนนิยมในตัวบท
นี้นับทอนมิติของความรุนแรงและการละเมิดข้อห้ามต่างๆ ออกไปมาก
นี้อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้จากการเข้าร่วมกลุ่มบำบัดโรคร้าย (support
groups) ของตัวเอกไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ทั้งที่จากนี้เป็นภาพ
สะท้อนการทำงานของระบบทุนนิยมผ่านพิธีกรรมการบริโภค ตลอดจน
เผยให้เห็นวิธีการขจัดขึ้นล้นล้นระบบผ่านความอูจจารไว้อย่างครบถ้วน
ในส่วนนี้ผู้เขียนจะทำการวิเคราะห์การทำงานของระบบทุนนิยมโดยอิงกับ

ประสบการณ์ของตัวเอกในกลุ่มบำบัดโรคร้าย และการปฏิสัมพันธ์ของเขา กับตัวละครสำคัญสามตัว คือ บิ๊กบ๊อบ (Big Bob) มาร์ลา ซิงเกอร์ (Marla Singer) และ โคลอี้ (Chloe)

พิธีกรรมการบริโภคที่นิยามให้ตัวเอกผนวกรวมตนเองเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมมีลักษณะเป็นการบริโภคที่ซ้ำซากล้นเกิน (repetitive excessive consumption) พอลานิกส์อธิบายลักษณะของการบริโภคนี้ผ่านกระบวนการรักษาอาการนอนไม่หลับ (insomnia) ของตัวเอกด้วยการเข้าร่วมกลุ่มบำบัด ซึ่งเป็นรูปแบบพิธีกรรมเดียวกันกับการบริโภคสินค้าบริการชนิดอื่นๆ ดังที่ผู้เขียนจะกล่าวต่อไป ตัวเอกบรรยายสภาพอาการนอนไม่หลับของเขาว่า “โรคนอนไม่หลับมันก็เป็นอย่างนี้แหละครับ รู้สึกเหมือนกับว่าทุกอย่างอยู่ไกลออกไป เป็นภาพจำลองของภาพจำลองของภาพจำลอง โรคนอนไม่หลับสร้างระยะห่าง เราจับต้องอะไรไม่ได้ และในเวลาเดียวกันก็ไม่มีอะไรมาแตะต้องเรา” (21)² การบรรยายอาการนอนไม่หลับมีลักษณะที่แปลกประหลาดอย่างมากเนื่องจากตัวเอกไม่ได้บอกว่าเขานอนไม่หลับเพราะต้องตื่นตลอด แต่กลับเล่าว่าอาการนอนไม่หลับคือการเห็นภาพซ้อนของตัวเขาในขณะที่ตื่นอยู่เข้าไปเข้ามา โดยภาพเหล่านี้สามารถทดแทนหรือสลับเปลี่ยนที่กันได้เนื่องจากภาพแต่ละภาพล้วนเป็น “ภาพจำลอง” ของกันและกัน รวากับว่าเขากำลังบริโภคภาพยนตร์ของตัวเองที่ถูกผลิตซ้ำอย่างล้นเกิน ข้อสังเกตเหล่านี้สื่อให้เห็นว่าอาการนอนไม่หลับไม่ได้เกิดจากความผิดปกติทางจิต แต่เป็นสภาพความทุกข์ทรมานกับสภาวะการบริโภคอันล้นเกินตามกลไกทุนนิยมเสรี นอกเหนือจากการติดอยู่ในกรอบของพิธีกรรมการบริโภคแล้ว อาการนอนไม่หลับยังสร้างระยะห่างระหว่างตัวเอกกับสภาพแวดล้อมรอบข้าง ซึ่งส่งผลให้ตัวเอก

² เนื้อหาที่ตัดตอนมาจากนวนิยายทั้งหมดอ้างอิงจาก Palahniuk, C. (1996). *Fight Club*. Henry Holt and Company, LLC: New York วลีบทต่อท้ายข้อความระบุเลขหน้าที่ใช้อ้างอิง

กลายเป็นปัจเจกบุคคลที่แปลกแยกออกจากทุกอย่าง เว้นไว้เพียงแต่การ
จ้องมองภาพการใช้ชีวิตที่เข้าไปเข้ามาของตนเท่านั้น หากตัวเองปล่อยให้
อาการนี้เกิดขึ้นต่อไปเรื่อยๆ ก็เปรียบเสมือนการปล่อยให้ร่างกายและจิตใจ
ของเขาตกอยู่ใต้ระบบทุนนิยมเสรีโดยสมบูรณ์

อาการนอนไม่หลับข้างต้นผลงานเป็นหนึ่งในเดียวกับบทบรรยายภาพ
ความน่าเบื่อหน่ายในการใช้ชีวิตของตัวเองที่อิงอยู่กับพิธีกรรมการบริโภค
ที่ซ้ำซ้อนล้นเกิน ดังเช่นภาพการบริโภคบริการในสนามบินนานาชาติและ
ภาพห้องคอนโดมีเนียมของตัวเองที่ถูกสร้างความหมายผ่านวัฒนธรรม
การบริโภค

คุณตื่นขึ้นที่สนามบินนานาชาติแอร์ฮาร์เบอร์
ผมภาวนาให้เครื่องตกตลอด ทุกๆ ครั้งที่เครื่องขึ้นบินและร่อน
ลง หรือตอนที่เครื่องเอียงไปทางใดทางหนึ่งมากจนเกินไป
ช่วงเวลาที่ผมไม่ได้มีอาการนอนไม่หลับหรือไม่ได้มีอาการ
ไม่เลือกที่ ผมจะภาวนาให้เครื่องตกตลอด ผมหลับไปทั้งๆ ที่รู้ว่า
ผู้โดยสารทั้งลำอาจถูกอัดเป็นไส้บุหรี่ยุคอยู่ในตัวเครื่องตาย
อย่างน่าเวทนา

นี่คือตอนที่ผมพบกับไทเลอร์ เดอร์เด็น
คุณตื่นขึ้นมาที่สนามบินนานาชาติโอแฮร์
คุณตื่นขึ้นมาที่สนามบินนานาชาติลาการ์เดีย
คุณตื่นขึ้นมาที่สนามบินนานาชาติโลแกนส์ (25)

การรำพึงรำพันถึงชื่อสนามบินอย่างถี่ๆ สะท้อนให้เห็นถึงการบริโภคที่
ซ้ำซ้อนล้นเกินรวมถึงความแปลกแยกของมนุษย์ในระบบทุนนิยมได้เป็น
อย่างดี ตัวเอกไม่มีความทรงจำใดๆ กับสนามบินนานาชาติที่เขาระลึกขึ้น
ได้ รวากับว่าสนามบินทั้งสี่แห่งถูกบริโภคเข้าไปเข้ามาเรื่อยๆ จนไร้ซึ่งความ
แตกต่าง ถึงระดับที่ว่าสถานที่ตั้งของสนามบินเหล่านั้นสามารถทดแทนกัน

ได้โดยจะไม่ส่งผลกระทบใดๆ ต่อประสาทการรับรู้ที่ด้านชาของตัวเอง ระบบทุนนิยมกำหนดให้เขาเป็นเพียงฟันเฟืองตัวหนึ่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับสถานที่ เพราะการเดินทางของเขาเป็นเพียงพิธีกรรมการบริโภคการบริการชุดหนึ่ง ที่อิงอยู่บนพื้นฐานของการผลิตซ้ำอันไร้ซึ่งแก่นสารและความหมายรองรับ หรือหากจะมีก็เพียงเพื่อเอื้อต่อการขับเคลื่อนกลไกของระบบทุนนิยม ในแง่นี้ การใช้พื้นที่อยู่อาศัยของตัวเองในคอนโดมิเนียมของเขาก็อิงอยู่เฉพาะกับพิธีกรรมการบริโภคเช่นเดียวกัน

ไม่ใช่แค่ผมคนเดียวที่เป็นทาสต่อสัญญาตมการณ์การสร้างรัง คนที่ผมรู้จัก ไอ้ที่เคยนั่งดูหนังสือโป๊อยู่ในห้องน้ำ ตอนนั้นมันเปลี่ยนมาหมกมุ่นกับแคตตาล็อกเฟอร์นิเจอร์โอเกียแทน

พวกเราทุกคนมีเก้าอี้วางแขนรุ่นโจฮานเนซอฟแบบสไตน์กรีน ตอนนี่เก้าอี้ของผมบินร่วงมอดไหม้ลงมาจากชั้นที่สิบห้าแล้วร่วงลงบนบ่อน้ำพุไปแล้ว

...

ตอนคุณซื้อเฟอร์นิเจอร์ คุณพร่ำบอกตัวเองว่าเป็นโซฟาตัวสุดท้ายที่คุณต้องการในชีวิต คุณพอใจกับการตัดสินใจของตัวเอง คราวนี้ต่อให้มีเรื่องร้ายๆ เกิดขึ้นในช่วงสี่ห้าปีให้หลัง อย่างน้อยคุณก็สบายใจไปเปลาะหนึ่ง เพราะคุณรู้ว่าคุณจะไม่ต้องเจอปัญหาเรื่องโซฟาอีก จากนั้นคุณทยอยซื้อเตียงที่สมบูรณ์แบบ ผ้าผืนที่สมบูรณ์แบบ พรหมที่สมบูรณ์แบบ

หลังจากนั้นพอคุณรู้ตัวอีกทีคุณก็ติดอยู่ในรังอันแสนรื่นรมย์ แล้วสิ่งที่คุณเคยเป็นเจ้าของก็กลับกลายมาเป็นเจ้าของคุณ

จนกระทั่งผมกลับมาจากสนามบิน (43-44)

การบรรยายภาพการใช้สอยคอนโดมิเนียมของตัวเองนี้เผยให้เห็นพื้นที่ซึ่งควรจะเป็นที่อยู่อาศัยกลับมีสภาพคล้ายลานประกอบพิธีกรรมการบริโภคที่เอื้อให้ระบบทุนนิยมเสรีทำงานเท่านั้น ตัวเอกเปรียบเปรยการอาศัยอยู่ใน

ห้องว่าเป็นการตอบสนองต่อ “สัญชาตญาณในการสร้างรัง” การเปรียบเทียบห้องกับรังนี้ชี้ให้เห็นถึงนัยยะของการเก็บสะสมและการประกอบสร้างสำหรับตัวเอกแล้วห้องของเขาไม่ใช่สถานที่พักอาศัย ไม่ใช่แค่บ้านที่เขาจะกลับมาพักผ่อนจากการทำงานและการบริโภคซ้ำซาก แต่พื้นที่นี้กลับมีสถานะเป็น “ตู้โชว์” ที่ตัวเอกจะต้องไต่หาของตกแต่งบ้านต่างๆ มาจัดแสดงอย่างสม่ำเสมอ ตอนที่ตัวเอกเล่าว่าเขาเคยไต่หาของแต่งบ้านต่างๆ อย่างโซฟา ชุดผ้าปูที่นอน เตียง ผ้าผ้าน พรม “ที่สมบูรณ์แบบ” นั้น เขาไม่ได้หมายความว่าความสมบูรณ์แบบด้านคุณค่าการใช้สอย (property) แต่หมายถึงคุณค่าที่สิ่งของแต่งบ้านแต่ละชิ้น เมื่อถูกจัดวางรวมกันแล้ว จะประกอบสร้างเป็นเรื่องราวของชายหนุ่มที่ใช้ชีวิตอยู่ในกรอบของระบบทุนนิยมได้อย่าง “สมบูรณ์แบบ” และเพื่อให้ได้มาซึ่งความสมบูรณ์แบบเหล่านี้ ตัวเอกต้องทนทำงานที่ซ้ำไปซ้ำมา เพื่อตอบสนองพิธีกรรมการบริโภคของแต่งบ้านที่จะบอกเล่าความสำเร็จในระบบของตน ห้องที่เต็มไปด้วยเฟอร์นิเจอร์แบรนด์เนมจึงมีสภาพไม่ต่างจากพรมแดนที่คอยนิยามความสมบูรณ์แบบในชีวิตของตัวเอก

การวิเคราะห์บทบรรยายข้างต้นชี้ชัดว่าระบบทุนนิยมเสรีครอบคลุมทุกวิถีชีวิตและพิธีกรรมการบริโภคของตัวเอก อาการนอนไม่หลับที่คุกคามเขาจึงเปรียบได้กับความทุกข์ทรมานของมนุษย์ใต้ระบบทุนนิยม แต่หากยอมรับในตรรกะนี้แล้ว เราจะอธิบายการนอนหลับของตัวเอกเมื่อเขาได้เข้าร่วมกลุ่มบำบัดโรคร้ายอย่างไร ในประเด็นนี้ผู้เขียนเสนอว่าพิธีกรรมการร้องไห้ในกลุ่มบำบัดยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของระบบทุนนิยมเสรีและการบริโภค เพียงถูกกลบเกลื่อนไว้อย่างแนบเนียนภายใต้เปลือกนอกของการ “ไม่บริโภค” ภายใต้รูปลักษณะของผู้ป่วยระยะสุดท้าย

ตัวเอกเข้าร่วมกลุ่มบำบัดโรคร้ายด้วยความรู้สึกที่ไม่ต่างอะไรจากความรู้สึกของ “นักท่องเที่ยวน้ำ” ที่เข้าไปเล่นบทบาทเป็นผู้ป่วยขั้นสุดท้ายเพื่อ

เข้าไปบริโภคความแปลกประหลาดพิสดารด้วยวาทกรรมเดียวกับการซื้อสินค้าในตลาดเฉพาะ (niche market) ตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดคือความสัมพันธ์ระหว่างตัวเอกกับบิกบ๊อบ เมื่อมองความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครทั้งสองด้วยเลนส์ของทฤษฎีหลังอาณานิคม จะเห็นชัดว่าตัวเอกมีสถานะคล้ายนักท่องเที่ยวที่ได้เดินทางมายังดินแดนตะวันออกอันเร้นลับที่คอยต้อนรับนักท่องเที่ยวผู้หวังเข้าไปจ้องมองความแปลกประหลาด (exotic) ของคนอื่น ๆ บิกบ๊อบเป็นอดีตนักเพาะกายอาชีพที่ “ร้องไห้เพราะเขาต้องผ่าตัดเอาถุงอัณฑะออกเมื่อครึ่งปีที่แล้ว” (21) จนต้องเข้ารับการบำบัดระดับฮอร์โมนเอสโตรเจนที่สูงเกินขนาดจนส่งผลให้เขามี “นมสาว” (bitch tits) ทั้งนี้ตัวเอกจะร้องไห้เมื่อ “แขนของบ๊อบเริ่มโอบรอบผมและศีรษะของเขาโน้มลงครอบผมจนมิด จากนั้นผมก็หลุดหายเข้าไปในความสูญสลาย ความมืด ความเงิบ และความสมบูรณ์แบบ เมื่อผมถอยห่างออกมาจากหน้าอกที่นุ่มนวลของเขา ผมก็เห็นว่าด้านหน้าเสื้อของบ๊อบประทับไว้ด้วยรูปหน้ากากเปียกๆ ตอนผมร้องไห้” (22) เห็นได้ชัดว่าสภาพร่างกายของบิกบ๊อบกับตัวเอกเป็นขั้วตรงข้ามกัน ตัวเอกมีร่างกายที่เป็นปกติสวยงาม สะอาดและเป็นระเบียบ ทั้งไม่มีโรคภัยใดๆ ติดตัว ขณะที่บิกบ๊อบกลับมีร่างกายที่อัปลักษณ์และขาดระเบียบด้วยหน้าอกที่มีขนาดใหญ่เกินสัดส่วน ฮอร์โมนเอสโตรเจนที่ล้นเกินเปรียบเสมือนยาพิษสกปรกที่ฝังอยู่ภายใน และที่สำคัญที่สุดคือบิกบ๊อบ ขาดอวัยวะสืบพันธุ์ เมื่อวัดจากความแตกต่างเหล่านี้ สายตาที่ตัวเอกมองบิกบ๊อบนั้นแทบจะเหมือนกับสายตาของผู้ชมตัวประหลาดในคณะละครสัตว์ เป็นสายตาที่จ้องมอง “คนอื่น” ที่แตกต่างไปจากตนอย่างสุดขีด ความสมบูรณ์แบบที่ตัวเอกรู้สึกหลังร้องไห้เสร็จ หมายความว่าความสมบูรณ์แบบของการบริโภคความสิ้นหวังจำลองและท่องเที่ยวพักร้อนในดินแดนลึกลับด้วยพิธีกรรมการบริโภคอันคุ้นเคยอย่างไม่มีที่สิ้นสุด คราบน้ำตาของผู้เล่าที่เปโรอะเปื้อนบนเสื้อของบิกบ๊อบมีคุณค่า

เทียบเท่ากับการที่เขาเปลี่ยนให้บิกบี้ออกกลายเป็นวัตถุ (objectification) เป็นของที่ระลึกชิ้นหนึ่งที่ตัวเองใช้บอกตัวเองว่าเขาได้ผ่านประสบการณ์เหล่านี้ทุกๆ คิน

ประสบการณ์ของตัวเองในกลุ่มบำบัดยังเผยให้เห็นและตอกย้ำการทำงานที่แนบเนียนของระบบทุนนิยมเสรี ในฉากนี้ตัวเองสามารถเข้าร่วมพิธีกรรมการบริโภคได้แม้ว่ารูปลักษณ์ภายนอกของเขาจะไม่สื่อให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ในระบบทุนนิยม ดังบทบรรยายต่อไปนี้

“นี่แหละอิสระ การสูญเสียความหวังทั้งปวงคืออิสระ ยิ่งผมเจ็บเท่าไรคนอื่นจะยิ่งคิดว่าอาการป่วยของผมเกินเยียวยา พวกเขาจะยิ่งร้องไห้หนักขึ้น ผมก็ร้องไห้หนักขึ้น จิตใจผมโล่งสบายไปเลย

ผมไม่เคยรู้สึกว่าตัวเองมีชีวิตเท่ากับตอนเดินกลับบ้านหลังกลุ่มบำบัดจบลง ร่างกายผมไม่ได้เป็นมะเร็ง ไม่ได้เป็นพาหะให้พยาธิเม็ดเลือด สิ่งที่ผมเป็นคือจุดศูนย์กลางอันอบอุ่นที่ชีวิตอื่นในโลกเข้ามาโอบรอบ

แล้วผมก็หลับเป็นตาย เด็กทารกยังไม่หลับสนิทเท่านี้เลย

ผมตายทุกๆ ห้าคำ และ ผมก็เกิดใหม่ทุกๆ ห้าคำ

เหมือนฟีนิกซ์ชีพ” (22)

ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ว่าตัวเองเข้าร่วมกลุ่มบำบัดโรคร้ายด้วยความรู้สึกที่ไม่ต่างอะไรกับ “นักท่องเที่ยวน” ซึ่งเข้าไปเล่นบทบาทเป็นคนป่วยขั้นสุดท้ายโดยสวมใส่ความเจ็บเป็นเครื่องแต่งตัว การที่สมาชิกคนอื่นในกลุ่มบำบัด “ร้องไห้หนักขึ้น” เป็นเพราะว่าความเจ็บของตัวเองเป็นสัญญาณแทนอาการป่วยที่เกินเยียวยา พวกเขาเหล่านั้นร้องไห้ให้กับภาพลักษณ์ภายนอกของคนป่วยขั้นสุดท้าย โดยไม่ได้ตระหนักว่าระบบทุนนิยมเสรีและความปรารถนาในการบริโภคเป็นตัวกำกับพฤติกรรมของตัวเอง การร้องไห้จาก “การสูญเสียความหวังทั้งปวง” ที่ตัวเองพูดถึง จึงเป็นเพียงความรู้สึกเศร้าสร้อยที่ได้จ้องมองภาพของความสิ้นหวังอยู่ไกลๆ คล้ายกับ

การเสพละครโทรทัศน์ การบริโภคมภาพแห่งความสิ้นหวังของสมาชิกกลุ่ม บำบัดโรคร้ายผ่านพิธีกรรมจำลองทำงานด้วยหลักการเดียวกับอาการ นอนไม่หลับดั้งเดิม ตัวเอนนอนหลับลงได้เพราะเขาได้บริโภค “ภาพจำลอง ของภาพจำลองของภาพจำลอง” ของความตายรอบข้างและภาพจำลอง เขาในบทบาทผู้ป่วยขั้นสุดท้ายเข้าไปเข้ามาอย่างสิ้นเกินวนเวียนอยู่ทุก คำคืน ไม่เพียงเท่านั้น การนอนหลับจากกลุ่มบำบัดได้เปลี่ยนนัยยะจาก การต่อต้านระบบทุนของตัวเอนมาเป็นเครื่องยืนยันสถานะผู้บริโภคของเขา ในระบบดังกล่าว

ตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงกับดักของระบบทุนนิยมในเชิงลึก คือ มาร์ลา ชิงเกอร์ “นักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยว” หญิงอีกคนหนึ่งที่ถูกผลักเข้ามาในกลุ่ม บำบัดโรคร้ายของตัวเอนโดยสร้างความอับอาย (shame) ให้เขา เนื่องจาก พฤติกรรมของเธอเป็นภาพสะท้อนของความปรารถนาในการบริโภคที่ซ่อน อยู่ใต้รูปลักษณะของคนป่วย “ขณะที่เธอจ้องมองผม ผมกลายเป็นคนโกหก เธอเป็นคนจอมปลอม เป็นคนโกหก” (23) ตัวเอนรู้สึกอับอายจากการที่ ถูกมาร์ลา ชิงเกอร์ จับจ้อง เพราะเขารู้สึกไปเองว่าเธอมองเห็นพิธีกรรม การบริโภคอันจอมปลอมที่ตัวเขาอุปโลกน์ขึ้นเองอย่างลับๆ สายตาของ มาร์ลาเผยกลไกที่อยู่ภายในพิธีกรรมอันจอมปลอมของเขาออกมาให้เห็น ว่าตัวเอนเพียงต้องการบริโภคความสามารถในการบริโภคความสิ้นหวัง จำลอง ทุกอย่างเป็นการแสดงชุดหนึ่งที่เขากำหนดบทบาทของตัวเองขึ้น มาเพื่อมีส่วนร่วมในประสบการณ์นี้

ตอนนี้มาร์ลากำลังสูบบุหรี่แล้วก็กลอกตาไปมา ส่วนผมกำลัง ถูกฝังอยู่ใต้พรมที่ร้องไห้ได้ ทันใดนั้นเองแม้กระทั่งเรตติ้งของผู้ชม และคุณค่าของความตายก็ตกฮวบไปราวกับคลิป์วีดีโอภาพถ่าย ดอกไม้ปลอมที่ไร้ซึ่งความน่าติดตาม (23)

และ

มาร์ลาคือคนจอมปลอม คุณคือคนจอมปลอม เวลาที่ทุกคนที่
อยู่รอบๆ สะดุ้งหรือกระตุกแล้วล้มลงแหกปากไม่ได้ศัพท์แล้วเป้า
กางเกงมีรอยด่างสีน้ำเงินคราม สิ่งเหล่านี้เป็นแค่มโหรีสพชุดหนึ่ง”

(35)

ความอับอายของตัวเอกจึงค่อนข้างน่าสมเพชเนื่องจากละม้ายความอับอาย
ของเด็กที่แอบเล่นแต่งตัวเป็นพนักงานบริษัทด้วยชุดสูทของบิดา เด็กคนนี้จะ
รู้สึกว่าเขาได้สวมใส่บทบาทที่เหมือนกับผู้ใหญ่ทุกอย่างจนกว่าบิดาจะ
พบเข้า ภาพลวงตาและพิธีกรรมจอมปลอมที่เด็กคนนี้สร้างขึ้นสูญสลาย
ไปทันทีเมื่อพบเห็นร่างกายของบิดาที่สามารถใส่ชุดสูทได้อย่างเปิดเผย

ตัวมาร์ลาเองก็มีสถานะคล้ายกับบิดาที่ผู้เขียนเปรียบเปรยไปข้างต้น
ในขณะที่ตัวเอกต้องเล่นบทบาทเป็นผู้ป่วยโรคร้ายอย่างลับๆ เพื่อบริโภคน
ประสบการณ์จำลอง มาร์ลากลับแสดงเจตนาในการเข้าร่วมพิธีกรรมการ
บริโภคอย่างเปิดเผย “เธอเป็นผู้หญิงคนเดียวในกลุ่ม กลุ่มบำบัดโรคมะเร็ง
อัมพาตริเมนนิงแมนท์ทูเกเตอร์ อีผู้หญิงคนนี้สู้บุหรืบนความตรอมตรม
ของคนแปลกหน้า แล้วตาของเธอก็สบกับตาของผม” (18) พฤติกรรม
ของมาร์ลาในกลุ่มบำบัดไม่ได้ต่างไปจากในชีวิตจริงของเธอเลย นอกจากนี้
มาร์ลายังพูดถึงเหตุผลที่เธอเข้าร่วมกลุ่มบำบัดเหล่านี้โดยตรงไปตรงมา
โดยไม่ระแคะระคายต่อสายตาและความรู้สึกของตัวเอกแม้แต่หน่อย “เธอยัง
ไม่เคยรู้สึกว่าการมีชีวิตเป็นอย่างไรเพราะเธอยังไม่มีอะไรมาเปรียบเทียบ
โอ้ แต่ตอนนี้เธอมีความทรมาน ความตาย ความสูญเสียและความเศร้าโศก
การร่ำไห้และการสิ้นเทา ความกลัวและความสำนึกผิด เวลาที่มาร์ลารู้แล้ว
ว่าคนเราจะมุ่งไปที่ไหน เธอจึงสัมผัสได้ถึงชีวิตในทุกขณะจิต” (38)

ดังนั้นการที่ตัวเอกยอมรับว่า “ในช่วงขณะนั้น คำโกหกของมาร์ลาสะท้อน
คำโกหกของผม พอผมมองไปรอบๆ ผมก็เห็นแต่คำโกหก” (23) จึงไม่ได้
หมายความว่ามาร์ลาสะท้อนการเล่นบทบาทของเขาเท่านั้น แต่ยัง

รวมถึงการที่ตัวเอกได้เกิดความตระหนักรู้ถึงสถานะของผู้บริโภคที่อยู่ใต้การกำกับของระบบทุนนิยมผ่านสายตาของมาร์ลาด้วย เห็นได้ชัดว่าตัวละครทั้งสองเป็นผู้บริโภคได้ระบบเดียวกัน สายตาของมาร์ลาจึงเปรียบได้กับสายตาของระบบทุนนิยมที่คอยสะท้อนสถานะ “คนจอมปลอม” และ “คนโกหก” ของตัวเอกที่พยายามหลอกตัวเองว่าไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมบริโภคโดยการสวมใส่รูปลักษณะของผู้ป่วยที่เหมือนจะหลุดพ้นจากระบบเมื่อหลับสนิท และในขณะเดียวกันนี้ การตระหนักถึง “คำโกหก” ของตัวเอกก็ได้ทำให้เขาเข้าใจถึงการทำงานของระบบทุนนิยมในเชิงลึกเช่นกัน ซึ่งความตระหนักรู้ของตัวเอกต่อระบบทุนนิยมปรากฏชัดในการเปลี่ยนแปลงของบทบรรยายเรือนร่างของมาร์ลา ที่เผยความปรารถนาในการบริโภคของตัวเอกซึ่งถูกเก็บซ่อนเอาไว้ได้รูปลักษณะของคนป่วยให้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรม

เริ่มแรก บทบรรยายร่างกายของมาร์ลาห์จากสายตาของตัวเอกมีลักษณะผิดปกติดังลักษณะคล้ายกับร่างกายของบิกน็อบ “ผมของเธอสั้น แข็งกระด้าง ตาของเธอกลมโตอย่างตาตัวการ์ตูนญี่ปุ่น ผอมเซียวไร้ไขมัน ผิวเหลืองซีดได้ชุดกระโปรงรูปกุหลาบดำบนลวดลายวอลเปเปอร์ ผู้หญิงคนนี้ยังมาเข้าร่วมกลุ่มบำบัดวัณโรคของผมอีกตอนคืนวันศุกร์ด้วย” (18) คงไม่ใช่เรื่องยากที่ผู้อ่านจะจินตนาการร่างกายผู้หญิงที่ซีดเซียวจากการสูบบุหรี่จัดและขาดสารอาหาร แต่พอผู้เล่าบรรยายถึงร่างกายของมาร์ลาตอนที่เขานั่งสมาธิระหว่างการฝึกบำบัด สายตาของเขาต่อความอับลักษณะของมาร์ลากลับเปลี่ยนเป็นความสวยงามตามกรอบวัฒนธรรมการบริโภค “ตอนนั่งสมาธิหมู่เมื่อจิตของผมเคลื่อนเข้าไปในถ้ำของสัตว์ประจำตัว สัตว์ตัวนั้นกลับกลายเป็นมาร์ลาห์ มาร์ลาห์ที่กำลังสูบบุหรี่และกลอกตาไปมา คนโกหก ผมดำขลับและริมฝีปากอ้วนนุ่มเหมือนสาวฝรั่งเศส คนจอมปลอม ริมฝีปากดูโชเฟอร์หนังอิตาลีสีดำ คุณไม่มีทางหนีพ้น” (36) ภาพพจน์ที่

เด่นชัดที่สุดในจินตภาพของผู้เล่า คือภาพริมฝีปากสีดำของมาร์ลาที่ถูกบรรยายควบคู่ไปกับภาพของเตียงบ้าน คำว่า “pillowy French lips” นั้น ล้อกับคำว่า “pillowslips” ที่หมายถึงปลอกหมอน ส่วนตอนที่ผู้เล่าเปรียบริมฝีปากว่าเป็น “Italian leather sofa lips” นั้น เขาพูดโดยใช้น้ำเสียงเดียวกับเวลาที่เขาชื่นชมเฟอร์นิเจอร์อันสวยงามด้วยแรงปรารถนาแห่งการครอบครอง สีดำแบบโซฟาหนังอิตาลีสามารถแทนที่ด้วย “เก้าอี้วางแขนรุ่นโจฮานเนซอพ แบบสไตน์กรีน” ในห้องของเขา ภาพทั้งหมดที่ตัวเอกมองเห็นไม่ได้จำกัดแค่ภาพของมาร์ลาที่บริโภคมความอปลักษณ์อย่างออกนอกหน้าผ่านการสวมใส่บนเรือนร่างคล้ายอาการที่ล้นเกินของผู้คลั่งไคล้แฟชั่น เขายังได้เห็นตัวตนของเขาที่สร้างมาร์ลาขึ้นผ่านการทำให้เป็นวัตถุเพื่อการบริโภคของตน ร่างกายของมาร์ลาในจินตภาพของผู้เล่าจึงเหมือนกรอบห้องว่างของผู้เล่าที่เป็นพรหมแดนในการแสดงออกซึ่งกลไกของการบริโภคความล้นเกิน จึงไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจนักที่ตัวเอกไม่สามารถกลับไปหลับสนิทได้อีกครั้งหลังจากที่เขาสบตากับมาร์ลา สิ่งที่ตัวเอกบอกว่า “ไม่มีทางหนีพ้น” ก็คือสายตาของมาร์ลาที่คอยเตือนสติหลอกหลอนให้เขาตระหนักถึงตัวตนของเขาที่ประกอบพิธีกรรมการบริโภคสนับสนุนระบบทุนนิยม ดังที่ผู้เล่ากล่าวไว้ตอนต้นว่าเรื่องทุกอย่าง “ทั้งปีน ทั้งอนาธิปไตย ทั้งระเบิด พวกนี้มันเกี่ยวกับมาร์ลา ซิงเกอร์ทั้งนั้น” (14)

การวิเคราะห์ฉากกลุ่มบำบัดโรคร้ายแสดงให้เห็นถึงการทำงานของระบบทุนนิยมที่แฝงอยู่ในพฤติกรรมบริโภคของตัวละครทุกตัว ในขณะที่เดียวกันฉากนี้มีตัวละครหนึ่งที่นักวิจารณ์ไม่เคยพูดถึง แต่การคงอยู่ของเธอสะท้อนกระบวนการล้มล้างโครงสร้างของระบบทุนนิยมจากภายในผ่านสภาพความอูจจาร ตัวละครที่เป็นตัวแทนของความอูจจารในฉากนี้ก็คือโคลอี้ ผู้ป่วยจากพยาธิสมองระยะสุดท้าย มองเผินๆ โคลอี้ดูจะเป็นตัวละครที่ตัวเอกใช้กระแนะกระแหนมาร์ลา เขาเปรียบโคลอี้กับมาร์ลาว่าเมื่อเทียบ

กันแล้ว “โคลอี้เป็นของแท้” (36) คำว่า “ของแท้” ที่ผู้เล่าใช้เรียกโคลอี้ นั้นมีความหมายมากกว่าโคลอี้ซึ่งเป็นผู้ป่วยที่ร่างกายแสดงออกถึงอาการของโรคร้าย แต่ยังมีนัยยะรวมถึงร่างกายที่ต่อต้านกลไกการบริโภคของระบบทุนนิยมด้วย อันจะเห็นได้จากบทบรรยายเรือนร่างของโคลอี้ซึ่งแตกต่างจากตัวละครตัวอื่น

ตัวเอกบรรยายเรือนร่างที่ “เป็นของแท้” ของโคลอี้ไว้อย่างน่าอัศจรรย์ และน่าขยะแซงไม่ต่างจากตอนที่เขาบรรยายร่างกายของอดีตนักกล้ำผู้มีนามสาว “รูปร่างของโคลอี้เหมือนกับคุณชุดเอากระดูกของโจนิ มิทเชลล์ ขึ้นมาแล้วทำให้มันยิ้มกับประพฤติตัวดีมาก ๆ กับแขกทุกคน” (36) และ “ผู้หญิงชื่อโคลอี้มีรูปร่างเหมือนโครงกระดูกตัวเล็กจนกันกางเกงของเธอ ย้อยห้อยลงมา ช่างดูน่าเศร้าและว่างเปล่า โคลอี้บอกผมว่าสิ่งที่เลวร้ายที่สุดในการมีพยาธิสมองคือ ไม่มีใครยอมมีเพศสัมพันธ์กับเธอ” (19) เรือนร่างที่ผ่ายผอมดูโครงกระดูกของโคลอี้ล้อกับร่างที่อวบอ้วนจนล้นเกินของบิกบ๊อบทุกประการ หากยอมรับตรรกะข้างต้นต่อสภาพร่างกายของตัวละครทั้งสอง ตัวเอกไม่ควรลังเลที่จะปรับเปลี่ยนความสั่นไหวในการมีชีวิตของโคลอี้เป็นวัตถุที่สนองกามารมณ์ของตน “เธอใกล้ตายถึงขนาดที่ประกันจ่ายเบี้ยให้แล้วตั้งเจ็ดหมื่นห้าพันดอลลาร์ แต่โคลอี้ขอแค่ให้ได้ร่วมรักเป็นครั้งสุดท้าย ไม่เอาความสัมพันธ์ เอาแค่เพศสัมพันธ์” (19) เจกเช่นเดียวกับที่เขาเปลี่ยนบิกบ๊อบให้เป็นอุปกรณ์ประกอบฉาก แต่เขากลับยอมรับว่า “ถ้าเป็นเวลาปกติน้องชายผมคงพร้อมทำงาน แต่โคลอี้ของเราเนี่ย เธอเป็นโครงกระดูกที่ซุกด้วยไขสีเหลือง” (19) คำสารภาพนี้แสดงให้เห็นว่าตัวเอกไม่สามารถบริโภครูปร่างอันอัปลักษณ์ของโคลอี้ดูจวบจนได้เหมือนกับที่เขากระทำต่อบิกบ๊อบและมาร์ลา ทั้งที่โคลอี้แสดงเจตจำนงที่จะเข้าร่วมพิธีกรรมการบริโภคผ่านการ “เอาแค่เพศสัมพันธ์” ได้ระบบทุนนิยมทุกประการ โคลอี้ยอมรับอย่างออกนอกหน้าว่าเธอต้องการที่จะ

บริโภครามีเพศสัมพันธ์ พร้อมยินยอมให้คู่รักบริโภคร่างกายของเธอ การเปิดเผยความต้องการในการบริโภคนี้ไม่ได้มีความแตกต่างจากการที่ ตัวเอกสารภาพให้อ่านทราบว่าเขาเป็นทาสของสัญญาติญาณการสร้างรัง โคลอี้จึงเป็นตัวละครที่มีสถานะเป็นผู้บริโภคในอุดมคติผู้แสดงออกซึ่ง เจตจำนงที่จะทำตามกลไกของระบบ แต่ในทางกลับกันตัวระบบไม่สามารถ ที่จะตอบสนองหรือผนึกโคลอี้เข้าเป็นส่วนหนึ่งได้โดยสมบูรณ์ รวากับว่า ระบบทุนนิยมกำลังปฏิเสธ “ผู้บริโภค” ของตนเองด้วยความความรู้สึก ขยะแขยงต่อสภาพความอูจจารที่อยู่ตรงหน้า เมื่อมันได้สำรวจเอาผู้บริโภค ที่เป็นผลผลิตจาก “ภายใน” ออกมาสู่ “ภายนอก” พร้อมกับการค้นพบว่า “การบริโภค” ที่ควรจะเป็นส่วนหนึ่งของตนนั้นกลับมีลักษณะเป็นอื่นที่ เห็นือความคาดหมาย

ความสัมพันธ์ระหว่างโคลอี้และระบบทุนนิยมได้กรอบการอ่านชุดนี้จึง ชี้ให้เห็นถึงการแปรเปลี่ยนของความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างผู้บริโภค และตัวระบบเมื่อต้องเผชิญหน้ากับความอูจจารที่ละเมิดพรมแดนระหว่าง “ภายนอก/ภายใน” ความลึกลับระหว่างผู้บริโภคและระบบบ่งบอกถึง ความไร้สมรรถภาพของระบบที่ไม่อาจตอบสนองต่อตัวผู้บริโภคอย่างโคลอี้ ได้ทั้งๆ ที่เธอเป็นผลผลิตและเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ความล้มเหลวในแง่นี้ ยังเป็นเครื่องยืนยันว่าตัวระบบเองก็กลายเป็นส่วนเกิน (excess) ที่ไม่มี ความจำเป็นต่อโคลอี้ สถานะของเธอเต็มไปด้วยความคลุมเครืออยู่นอก เหนือกรอบข้อตรงข้ามทางความหมาย เป็นสิ่งที่ “ไม่มีนอกไม่มีใน” ดังนั้น ระบบและโคลอี้จะไม่สามารถกระทำตามวาทกรรมการพัฒนาตนเองได้ใน ความสัมพันธ์ชุดนี้ ซึ่งแม้ตัวระบบทุนนิยมจะไม่ล่มสลายแต่ก็ไม่อาจที่จะ ครอบครองความหมายและนัยยะของ “ผู้บริโภค” ในระบบได้อย่างสมบูรณ์

กล่าวโดยสรุปก็คือ สภาพแห่งความอูจจารที่ละเมิดพรมแดนระหว่าง “ภายนอก/ภายใน” เป็นเครื่องมือสำคัญในการต่อต้านระบบทุนนิยมผ่าน

การพลิกหรือความหมายและนัยยะของการบริโภคเชิงโครงสร้างที่ “ผู้บริโภค” และ “ระบบ” เป็นอิสระจากกันและกัน โดยสภาพความอูจจารของโคลอี้มีลักษณะคล้ายกับร่างกายของตัวเอกที่ผ่านการทำร้ายตนเอง (self-mutilation) อย่างโชกโชนจนกระทั่งกลายเป็นร่างกายที่อูจจารต่อโครงสร้างของระบบทุนนิยมไปในที่สุด หลังจากนั้น ผู้เขียนจะแบ่งการวิเคราะห์การทำร้ายตนเองใน ไฟต์คลับ ออกเป็นสองระดับคือ การทำร้ายตนเองในระดับตัวละคร และการทำร้ายตนเองในระดับเรื่องเล่า โดยการทำร้ายตนเองทั้งสองระดับนี้มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการสร้างสถานะความอูจจารให้เกิดขึ้นอย่างเป็นพลวัตต่อกัน กล่าวคือ ไฟต์คลับ ไม่อาจปลดปล่อยพ้นจากการของระบบทุนนิยมเสรีและพิธีกรรมการบริโภคได้อย่างสมบูรณ์ หรือแม้แต่ถูกจัดหมวดหมู่ให้เป็นนวนิยายแห่งการละเมิดได้ หากเนื้อหา องค์ประกอบ ตลอดจนโครงสร้างในระดับต่าง ๆ ของตัวนวนิยายบกพร่องในการนำเสนอและปฏิบัติตามเงื่อนไขของทำร้ายตนเอง

การทำร้ายตัวเองในระดับตัวละคร และสภาพความอูจจารในไฟต์คลับ

สำหรับในส่วนนี้ ผู้เขียนจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการสร้างสภาพความอูจจารผ่านการทำร้ายตนเองในระดับตัวละครโดยการวิเคราะห์ความหมายของไฟต์คลับและนัยยะของการต่อสู้ระหว่างสมาชิก ซึ่งสภาพความอูจจารอันเป็นผลผลิตของการทำร้ายตนเองนี้เป็นกุญแจสำคัญในการละเมิดและพลิกหรือโครงสร้างของระบบทุนนิยมจากภายใน

การทำร้ายตนเองใน ไฟต์คลับ ปรากฏขึ้นครั้งแรกในฉากที่ตัวเอกเล่าว่าตนได้มีโอกาสดู “ต่อสู้” ครั้งแรกในชีวิตกับไทเลอร์ เดอร์เด็น โดยตัวเอกตัดสินใจนัดพบกับไทเลอร์หลังจากทราบว่าคอนโดฯ ของเขาเกิดระเบิดขึ้นอย่างปริศนา ตัวเอกเล่าว่าไทเลอร์จะยินยอมให้เขาย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ในบ้านร้างที่ถนนแปเปอร์ตวี่ด้วยข้อแม้ว่าตัวเอกต้องยอมกระทำตามข้อเรียกร้อง

ข้อหนึ่งคือ “กูอยากให้มี [ตัวเอก] ต่อยกูให้หนักที่สุด” (46) โดยปกติแล้ว ประโยคนี้น่าจะมีลักษณะเป็นประโยคคำสั่งที่มีนัยยะเชิงปลุกปั่น แต่หากอ่านใหม่โดยพิจารณาภาพรวมของนวนิยายเป็นตัวตั้ง จะเห็นว่าไทเลอร์ ไม่ใช่ “คนอื่น” ที่ตัวเอกสามารถทำร้ายจากภายนอกได้ เพราะไทเลอร์คือ บุคลิกที่สองที่ดำรงอยู่ภายในร่างกายของเขาเอง ข้อเรียกร้องของไทเลอร์ จึงมีลักษณะเป็นการพูดกลบเกลื่อน โดยคำสั่งที่แท้จริงควรจะเป็น “กูอยากให้มีต่อยตัวเองให้หนักที่สุด” ต่างหาก

ดังนั้นการ “การต่อสู้” ระหว่างตัวเอกและไทเลอร์จึงไม่ได้มีนัยยะตาม ปกติที่ทั้งสองฝ่ายมุ่งทำร้าย “คนอื่น” แต่เป็นการ “ทำร้ายตนเอง” ที่ถูกจัด แสดงให้เหมือนกับการต่อสู้ ในเวลาต่อมา “การทำร้ายตนเอง” ที่แฝงอยู่ ในรูปแบบของการต่อสู้ระหว่างตัวเอกและไทเลอร์ได้ขยายกลายเป็นองค์กร สมาคมวยได้ดินที่สมาชิกทุกคนจะต้องปฏิบัติตาม ดังที่บิกบ๊อบท่องกฎ ของไฟต์คลับที่ตัวเอกยืนยันว่าเขาได้คิดค้นขึ้นพร้อมไทเลอร์ให้เขาฟังว่า

“การต่อสู้” บิกบ๊อบพูดขึ้น “จะดำเนินต่อไปเท่าที่จำเป็น นี่เป็นกฎ
ที่คนเริ่มต้นไฟต์คลับบอกมา”
บิกบ๊อบถาม “แล้วคุณรู้จักเขาไหม?”
“ผมก็ไม่เคยเห็นเขาตัวเป็นๆ เหมือนกัน” บิกบ๊อบพูดต่อ “แต่ที่แน่ๆ
หมอนั้นมันชื่อไทเลอร์ เดอร์เด็น” (101)

ในภาพรวมแล้ว ไฟต์คลับก็คือกระบวนการทำร้ายตนเองที่แฝงตัวอยู่ใน ภาพลักษณ์ของสมาคมชกมวยได้ดิน การต่อสู้ของสมาชิกในสมาคมจึงมี สภาพไม่ต่างจากการทำร้ายตนเองในที่โล่งแจ้ง ท้ายที่สุดแล้วชายฉกรรจ์ สองคนที่ต้องต่อสู้ตามกฎหมายของไฟต์คลับก็คือภาพซ้อนของตัวเอกซึ่งกระทำ การทำร้ายตนเอง

ทั้งนี้การทำร้ายตนเองระหว่างสมาชิกในไฟต์คลับให้ความเพลิดเพลิน เหมือนกับพิธีกรรมการบริโภควัตถุสิ้นค้าในระบบทุนนิยมทุกประการ การ

ทำร้ายตนเองสามารถทำให้สมาชิก “พัฒนาตนเอง” ได้เฉกเช่นเดียวกับการบริโภคสินค้า “คุณเห็นคนที่มาไฟต์คลับครั้งแรกเป็นกระดุกอ่อนอย่างขนมปังปอนด์ คุณเห็นไอ้คนอื่นๆ เดียวกันที่นี้อีกหกเดือนข้างหน้า ตัวมันเหมือนกับถูกแกะสลักออกมาจากไม้ ไอ้ที่มันเชื่อมั่นว่าตัวเองจัดการทุกอย่างได้หมด” (51) บทบรรยายร่างกายที่แข็งแกร่งขึ้นนี้สะท้อนความรู้สึกของตัวเอกยามได้ซื้อโซฟาตัวใหม่ “คราวนี้ต่อให้มีเรื่องร้ายๆ เกิดขึ้นในช่วงสี่ห้าปีให้หลัง อย่างน้อยคุณก็สบายใจไปเปล่าะหนึ่งเพราะคุณรู้ว่าคุณไม่มีวันที่จะเจอปัญหาเรื่องโซฟาอีก” (44) ร่างกายที่พัฒนาขึ้นจากการทำร้ายตัวเองทำให้สมาชิกท่านนี้เชื่อว่าเขาสามารถ “จัดการได้ทุกอย่าง”

ความหมายเชิงอำนาจของการทำร้ายตนเองนี้ สลาโวย ชิเซค (Slavoj Zizek) นักวิจารณ์วัฒนธรรมชาวสโลวีเนียได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างกามวิถิตการจากการรับความเจ็บปวด (masochism) และโครงสร้างทางอำนาจระหว่างเจ้านายและทาสไว้อย่างน่าสนใจว่า

ในระดับโครงสร้างนั้น การทำร้ายตนเองเผยให้เห็นข้อเท็จจริงอย่างหนึ่งที่ชัดเจนว่า เจ้านายเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น [น้ำเสียงของทาส] “ใครต้องการคุณมากไปกว่าผม? ผมทำเองก็ได้!” เห็นได้ชัดว่าก้าวแรกของการได้มาซึ่งอิสรภาพ คือการทำร้าย (ต่อยตี) ตนเอง เป้าหมายที่แท้จริงของการทำร้ายตนเอง ก็คือการทำร้ายสิ่งที่ผูกติดตัวตนเข้ากับเจ้านาย” (Zizek, 2003: 117)

เราสามารถประยุกต์ข้อเสนอนี้ของชิเซคเข้ากับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบทุนนิยมได้ไม่ต่างกัน “เจ้านาย” ก็คือตัวระบบทุนนิยมที่ใช้อำนาจทำร้ายทาสผ่านพิธีกรรมการบริโภค ส่วน “ทาส” ก็คือผู้บริโภคนั่นเอง ดังนั้น “สิ่งที่ผูกติดตัวตนเข้ากับเจ้านาย” ตามที่ชิเซคเสนอ ก็คือพิธีกรรมการบริโภค สมาชิกไฟต์คลับที่ทำร้ายตนเองจึงไม่ได้เลียนแบบพิธีกรรมการบริโภค ตรงกันข้ามพวกเขา กำลังปลดปล่อยตนเองออกจาก

กระบวนการบริโภคด้วยการประกาศโดยนัยว่า “ใครต้องการระบบทุนนิยมที่อิงกับวัฒนธรรมการบริโภค? พวกผมทำเองก็ได้!” ปรัชญาการณที่ที่เกิดขึ้นจากการทำร้ายตนเองในไฟต์คลับก็คือระบบทุนนิยมถูกล้มล้างและท้าทายจาก “ภายใน” ด้วยผู้บริโภคที่ไม่ต้องพึ่งพาการทำงานของระบบในทางกลับกัน ร่างกายที่บอบช้ำจากการทำร้ายตนเองของตัวเองเพื่อช่วงชิงความหมายของการบริโภคกลับหวนคืนไปสู่คุณภาพการทำงานของระบบดุดมะเร็งร้ายในสภาพของความอูจจาร

ความคล้ายคลึงกันระหว่างการบริโภคในระบบทุนนิยมและพิธีกรรมการทำร้ายตนเองในไฟต์คลับ ดอกย้ำให้เห็นถึงความเปราะบางของระบบทุนนิยมที่สามารถถูกบ่อนเซาะจากภายในด้วยตัวกลไกของระบบเองได้ เมื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงระหว่างไฟต์คลับและระบบทุนนิยม จะเห็นได้ชัดว่าสมาคมมวยไต่ดินก็คือระบบทุนนิยมขนาดย่อมที่เกิดขึ้นใต้ตัวระบบระดับมหภาคอีกต่อหนึ่ง เนื่องจากสมาชิกสามารถประกอบพิธีกรรมการบริโภคและเลียนแบบวาทกรรมการพัฒนาตนเองผ่านการทำร้ายตนเองอย่างอิสระจากโครงสร้างของระบบทุนนิยม ทั้งที่ไฟต์คลับและระบบทุนนิยมไม่จำเป็นที่จะเกี่ยวข้องกัน ดังที่ตัวเอกกล่าวว่า “คุณไม่ต้องพูดอะไรเกี่ยวกับไฟต์คลับ เพราะมันมีตัวตนอยู่เฉพาะระหว่างเวลาที่คุณต่อสู้เริ่มขึ้นและเวลาที่คุณต่อสู้จบลง” (48) หรือ “ผมที่สู้อยู่ในไฟต์คลับไม่ใช่คนที่หัวหนาผมรู้จัก” (49) คำพูดของตัวเอกดอกย้ำลักษณะความเป็นอิสระของไฟต์คลับที่สามารถผลิตกระบวนการบริโภคขึ้นได้เอง

โดยทั่วไปนั้น การกล่าวว่ากระบวนการบริโภคในระบบทุนนิยมมีลักษณะร่วมกันกับพิธีกรรมการทำร้ายตนเอง ย่อมหมายความว่าสิ่งที่กำลังถูกเปรียบเทียบทั้งสองมีความเหมือนและอยู่ในระดับเดียวกัน ไฟต์คลับที่สามารถผลิตกระบวนการบริโภคขึ้นได้เองจึงไม่ต่างอะไรกับระบบที่ก่อกำเนิดขึ้นโดยการลอกเลียนระบบเดิมที่มีอยู่แล้ว ทั้งๆ ที่การเกิดขึ้น

ของไฟล์คลับมีนัยยะเพื่อลบล้างระบบทุน ดังนั้น ผู้เขียนขอเสนอว่าการที่ไฟล์คลับและระบบทุนนิยมมีลักษณะร่วมกันไม่ใช่การลอกเลียน แต่ไฟล์คลับคือผลผลิตของกระบวนการผลิตซ้ำ (reproduction) จากกลไกการทำงานของระบบทุนนิยม เป็นความล้นเกินที่เกิดขึ้นจากวาทกรรมหลักของระบบทุนนิยม

หากมองว่าไฟล์คลับมีกลไกการทำงานไม่ต่างจากระบบทุนนิยมจนถึงกับเรียกได้ว่าเป็นผลผลิตจากการผลิตระบบทุนนิยมซ้ำ การเกิดขึ้นของไฟล์คลับก็ไม่ต่างจากการผลิตตัวระบบทุนนิยมขึ้นมาอีกชุดหนึ่งนั่นเอง ไฟล์คลับมีลักษณะและกระบวนการทำงานโดยอาศัยวาทกรรมการผลิตซ้ำเหมือนกับต้นแบบทุกประการ จนกล่าวได้ว่าไฟล์คลับก็คือภาพสะท้อนในกระจกของระบบทุนนิยม ปรัชญาการณที่เกิดขึ้นจึงเปรียบเสมือนการใช้วาทกรรมหลักของระบบทุนนิยมเข้าไปหักล้างต้นกำเนิดวาทกรรมชุดดังกล่าวเสียเอง เปรียบได้กับการบีบบังคับให้ระบบทุนนิยมต้องเปิดเผยกลไกการทำงานเชิงโครงสร้างของตัวเองออกมา ผลที่ตามมาภายใต้กรอบความคิดนี้คือภาวะความย้อนแย้งที่ระบบทุนนิยมสูญเสียอำนาจในการนิยามตนเองอย่างเป็นเอกเทศกล่าวคือ ระบบทุนนิยมจำเป็นต้องยอมรับการคงอยู่ของไฟล์คลับที่ใช้กระบวนการการผลิตซ้ำอันเป็นวาทกรรมหลักของระบบเช่นเดียวกัน เนื่องจากหากระบบทุนนิยมปฏิเสธไฟล์คลับที่เป็นผลผลิตของกระบวนการผลิตซ้ำของตัวเองแล้ว ก็เท่ากับระบบทุนนิยมได้ปฏิเสธการคงอยู่ของตัวเอง พร้อมๆ กับต้องยอมรับว่าความเป็นไฟล์คลับก็คือตัวระบบทุนนิยมซึ่งล้นเกินในตัวเองอยู่แล้ว ซึ่งการที่ระบบทุนนิยมยอมรับว่าตัวระบบคือความล้นเกิน ชี้ให้เห็นว่าตัวระบบทุนนิยมก็คือความอู้อ้อประเภทหนึ่งที่ไม่ได้มีความเสถียรเชิงโครงสร้างตั้งแต่ต้น แม้กระทั่งกระบวนการผลิตซ้ำที่ระบบทุนนิยมนิยามตนเอง ก็จำเป็นที่จะต้องถูกผลิตซ้ำผ่านการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง

ในขณะที่การทำร้ายตนเองในไฟต์คลับสามารถโต้กลับอำนาจหลักผ่าน การบ่อนเซาะโครงสร้างของระบบทุนนิยมได้ ตัวระบบกลับไร้ความสามารถ ที่จะต่อกรกับสภาวะนี้ รวากับว่าตัวระบบกำลังถูกคุกคามและถูกพลิกเรือ กลับจากภายในจนต้องพ่ายแพ้ต่อความอูจจารที่เกิดขึ้น ซึ่งผลที่ตามมา คือความล่มสลายของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างระบบทุนนิยมกับ ผู้บริโภค ซึ่งคล้ายคลึงกับความสัมพันธ์ระหว่างโคลอี้กับระบบทุนนิยมที่ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ให้เห็นในส่วนที่แล้ว ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงความ อูจจารที่ถูกสร้างผ่านการทำร้ายตนเองที่คุกคามระบบทุนนิยมนี้ได้ชัดเจน ที่สุด คือฉากที่ตัวเอกเข้าไปขู่กรรโชกผู้จัดการของโรงแรมเพรสแมนและ ไทเลอร์ ในขณะที่เดอร์เด็นก็เข้าไปเผชิญหน้ากับประธานสหภาพผู้ฉาย ภาพยนตร์ ผู้ประกอบการทั้งสองเป็นสัญลักษณ์ของระบบทุนนิยมที่จ่าย เงินเพื่อปกปิดความลับที่ตัวเอกได้ถ่ายสิ่งโสโครกลงในอาหารของโรงแรม ส่วนไทเลอร์ได้ตัดต่อฉากจากภาพยนตร์อนาจารลงในภาพยนตร์สำหรับ ครอบครัว การเผชิญหน้าระหว่างตัวละครทั้งสองกับตัวแทนของระบบทุน จะกระทำผ่านการทำร้ายตัวเอง

ในฉากแรก ตัวเอกเข้าไปขู่กรรโชกผู้จัดการโรงแรมเพรสแมนด้วย ข้อเสนอที่ว่า

สิ่งแรกที่ผู้จัดการโรงแรมพูดขึ้นคือผมมีเวลาให้สามนาที ในสามสิบ วินาทีแรกผมบอกเขาว่าผมได้ฉีกลงไปในซูป ตดใส่ครีมบรูเล่ห์ จาม บนผักเอ็นดิฟเคียว และตอนนี้ผมอยากให้โรงแรมส่งเช็คให้ผม ทุกๆ สัปดาห์เป็นเงินเทียบเท่าเงินเดือนของผมต่อสัปดาห์บวกค่า ทิป แล้วผมจะไม่มาทำงานอีก และผมก็จะไม่ไปบอกหนังสือพิมพ์ หรือพวกกระทรวงสาธารณสุขด้วยสีหน้าที่มีนงงและคำสารภาพ ทั้งน้ำตาเป็นการแลกเปลี่ยน (114)

จะเห็นได้ว่าผู้เล่าประกาศข้อเรียกร้องของตนในฐานะของแรงงานในระบบ

อุตสาหกรรมบริการ คำขู่กรโชกของเขาอยู่ในขอบเขตของตัวระบบ
ทุนนิยม เขาไม่ได้เรียกร้องการเปลี่ยนแปลงระบบทุน หรือแม้แต่ตัดพ้อถึง
ปัญหาของระบบ หลังผู้จัดการโรงแรมปฏิเสธข้อเสนอของตัวเอก เขาจึง
ตัดสินใจที่จะขู่กรโชกผู้จัดการโรงแรมด้วยการ “ต่อยตัวเองให้หนักที่สุด”
โดยผู้เล่าอธิบายอย่างคลุมเครือว่า “ไม่รู้ด้วยเหตุผลใดอะไร จู่ๆ ผมก็จำ
ได้ถึงคืนที่ผมกับไทเลอร์ต่อสู้กันครั้งแรก กูอยากให้มีต่อยกูให้หนักที่สุด”
(116) สิ่งที่ผู้จัดการโรงแรมเพรสแมนได้พบเห็นต่อมาในฉากนี้คือการ
ทำร้ายตนเองที่สร้างสภาพความอูจจารขึ้นโดยตรง ควบคู่กับความล้มเหลว
ของระบบในการจัดการกับสภาวะดังกล่าว ผู้เล่าบรรยายถึงการต่อยตี
ร่างกายของตนโดยการกระแทกเฟอร์นีเจอร์รอบข้างแตกยับด้วยน้ำเสียงที่
เพลิดเพลिनราวกับกำลังเล่นตลกอยู่ “ทั้งเศษกระจกของกรอบรูปที่แตกหัก
รูปวาดและเลือดร่วงหล่นลงพื้นพร้อมๆ กับผมที่เล่นสนุกซุ่มซ่าม เลือดไหล
เประเปื้อนพรหม แล้วผมก็เอื้อมมือปัสสาวะป้อนเลือดไปจับขอบโต๊ะของ
ผู้จัดการโรงแรมแล้วก็พูดว่า ได้โปรด ช่วยผมด้วย จากนั้นผมก็เริ่มหัวเราะ
คิกคัก” (116) เสียงหัวเราะคิกคักของผู้เล่าเปรียบได้กับการขยิบตาคอย
เตือนให้ผู้อ่านตระหนักว่าเขาว่าการทำร้ายตนเองเป็นการแสดงที่เขาสร้าง
ขึ้น ขณะนี้เขากำลังเขียนร่างกายที่อูจจารตุจสัตว์ประหลาดให้ผู้จัดการ
โรงแรมที่เป็นตัวแทนของระบบทุนนิยมได้เห็น ตัวเอกรู้ดีว่าร่างกายที่
ผ่านการทำร้ายตนเองอย่างหนักของเขา คือ “สัตว์ประหลาด” ซึ่งคุกคาม
ผู้จัดการโรงแรมอันเป็นตัวแทนของระบบทุนนิยม ดังเช่นในบทบรรยายนี้
“สัตว์ประหลาดเกี่ยวกรงเล็บของมันตรงสายรัดเอวกางเกงของผู้จัดการ
โรงแรม มันค่อยๆ ดึงตัวขึ้นไปยึดเสื้อสีขาวตุจแป้ง และผมก็เอามือป้อน
เลือดของผมไปจับที่ข้อมืออันเนียนลื่นของผู้จัดการโรงแรม” (117)

ปฏิกิริยาตอบสนองของผู้จัดการโรงแรมต่อร่างกายของตัวเอกเป็น
อาการเดียวกับที่คริสเตวาเสนอเมื่อปัจเจกต้องเผชิญหน้ากับอาเจียนอัน

หน้าขยะแขยงของตน ดังจะเห็นได้จากภาพที่ผู้เล่าบรรยายว่า “มีการดิ้นรน เมื่อผู้จัดการร้องตะโกนและพยายามที่จะสลัดมือตัวเองให้หลุดห่างจาก ตัวผม จากเลือดของผม จากจมูกที่บวบพีของผม จากสิ่งโสโครกต่างๆ ที่ติด อยู่ในเลือดอันเปรอะเปื้อนเราทั้งสอง แล้วในห้วงเวลาแห่งความรื่นฤตินั้นเองที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยตัดสินใจเดินเข้ามา” (117) เห็นได้ชัดว่าผู้จัดการโรงแรมขยาดกับร่างกายอันอัปลักษณ์ของผู้เล่าและพยายามปฏิเสธความอูจจารตรงหน้า ถึงกระนั้นก็ยินยอมมอบเงินให้ผู้เล่า ไม่ใช่เพราะกลัวความวิตถารหรือเพราะรู้สึกผิดที่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอาจคิดว่าเขาได้ทำร้ายชายที่ไร้ทางต่อสู้ เขาไม่มีทางเลือกที่จะไม่ยอมรับข้อเสนออันย่อนแหยงของตัวเองที่จะ “ทำงานโดยไม่ทำงาน” เพื่อเป็นการปกป้องรักษาภาพลักษณ์ของโรงแรมเอาไว้ เพราะฉะนั้นการทำร้ายตนเองของตัวเองภายในระบบทุนนิยมเองจึงสามารถพลิกหรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจในระบบทุนนิยมได้ ภาพลักษณ์ของโรงแรมเพรสแมนยังคงจะนำเชื่อถือต่อไปในสายตาสาธารณะ “ระบบ” ทุนนิยมจะดำเนินต่อไปใน “ภายนอก” แต่ “ภายใน” ระบบได้ถูกพลิกหรือให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเชิงอำนาจขึ้น ในแง่ที่ว่า “ระบบ” จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาความเจียบของแรงงานซึ่งไม่มีมูลค่าเชิงทุนทรัพย์ในระบบเศรษฐกิจเพื่อรักษาความมั่นคงเอาไว้

ในทำนองเดียวกัน จากที่ไทเลอร์ เดอร์เด็นชู้กรรโชกประธานสหภาพผู้ฉายภาพยนตร์ก็สะท้อนความล้มเหลวของทุนนิยมในการพึ่งพากลไกการผลิตและการบริโภคในลักษณะเดียวกับที่ตัวเอกกระทำต่อผู้จัดการโรงแรม

“เอาเลย มึงฆ่ากูไม่ได้” ไทเลอร์หัวเราะ “ไอ้โง่ มึงต่อยกยังงี้
ก็ได้ แต่มึงก็ฆ่ากูไม่ตาย”
มึงมีเยอะเกินกว่าที่มึงต้องเสีย
กูไม่มีอะไรเลย
มึงมีทุกอย่าง

เอาเลย ด้อยท้องกูเลย ด้อยอีกหมัดที่หน้าด้วย เอาให้ฟันกูร่วง
แต่มีงห้ามเบี้ยวเช็กกู มีงหักซี่โครงกูได้ แต่ถ้ามีงเบี้ยวกูแม้แต่
อาทิตย์เดียว กูจะบอกสื่อ แล้วสหภาพกระจอกๆ ของพวกมีงจะ
โดนฟ้องจนยับแน่ ทั้งโรงหนัง บริษัทหนังจะฟ้องมีง พวกแม่ที่ลูกๆ
เห็นกระเจี้ยวได้ในการ์ตูนแบบมิดด้วย (115)

การที่ไทเลอร์ประกาศว่าเขา “ไม่มีอะไรเลย” และสหภาพผู้ฉายภาพยนตร์
“มีทุกอย่าง” เป็นการตอกย้ำความเป็นอิสระเชิงโครงสร้างในกระบวนการ
บริโภคนิยมของไฟต์คลับที่ไม่ต้องพึ่งพิงองค์ประกอบของระบบทุนนิยมผู้ผลิต
และนายทุน (โรงหนังและบริษัทหนัง) ไฟต์คลับต้องการเพียงกระบวนการ
บริโภคนิยมที่สามารถดำเนินต่อไปอย่างเป็นอิสระไร้ที่สิ้นสุด การที่ไทเลอร์ให้
ประธานสหภาพฯ ด้อยเขาก็ไม่ต่างอะไรจากการทำร้ายตนเองในไฟต์คลับ
คือการผลิตซ้ำการบริโภคนิยมอย่างอิสระอีกต่อหนึ่ง ในทางกลับกัน การที่
ทั้งประธานสหภาพแรงงานและผู้จัดการโรงแรมเพรสแมนยอมให้เงิน
ทุนกับไฟต์คลับเพื่อรักษาองค์ประกอบของระบบทุนนิยมเอาไว้ กลับเป็นการ
ยืนยันว่าตัวระบบได้ ยอมรับ ว่าตัวมันเองต่างหากที่เป็น “ความล้นเกิน” ที่
ไม่สามารถแม้แต่จะครอบครองความหมายของการบริโภคนิยมที่เป็นอุดมการณ์
หลักของระบบไว้ได้ เมื่อกระบวนการบริโภคนิยมถูกผลิตซ้ำจากภายในตัว
ระบบเองโดยผู้บริโภคนิยมที่ได้กลายเป็นผู้กระทำ (agent) อย่างสมบูรณ์แบบ

เรื่องเล่าแห่งความอูจจารและการสร้างนวนิยายแห่งการละเมิด

ในส่วนที่แล้ว ผู้เขียนได้วิเคราะห์ถึงการทำร้ายตนเองในฐานะการสร้าง
ร่างกายอันอูจจารที่รุกรานระบบทุนนิยมจากภายใน โดยได้ชี้ให้เห็นถึงการ
ละเมิดโครงสร้างของระบบทุนนิยมในระดับตัวละครพร้อมอธิบายกลไกการ
ทำงานของ ไฟต์คลับ ได้ในระดับหนึ่ง ในส่วนนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์ความ
อูจจารในระดับการเล่าเรื่องของไฟต์คลับที่แสดงให้เห็นถึงการล้มล้าง
โครงสร้างของระบบทุนนิยมจากภายในผ่านรูปแบบ (form) การเขียน โดย

องค์ประกอบที่สื่อให้เห็นความอูจจารได้ชัดเจนที่สุดก็คือตัวตอนที่คลุมเครือของผู้เล่า (narrator) นั้นเอง โดยผู้เขียนจะจำแนกและชี้ให้เห็นการรุกรานโครงสร้างของการเล่าเรื่องโดยเสียงเล่าที่อูจจารของไทเลอร์ เดอร์เด็น

หากมองตามกรอบการอ่านวรรณกรรมแบบปกติที่จำแนกองค์ประกอบการประพันธ์ (literary technique) ออกเป็นส่วนๆ นั้น บทบาทของผู้เล่าใน ไฟต์คลับ ไม่ได้แตกต่างไปจากการเล่าเรื่องจากมุมมองบุคคลที่หนึ่ง (first person narrator) ที่ปรากฏทั่วไป ผู้เล่าเรื่องเป็นตัวเอกนิรนามผู้ถ่ายทอดเรื่องราวของจุดเริ่มต้นของไฟต์คลับและการก่อตั้งโปรเจกเมแฮม ประสบการณ์ที่เขาได้รับรู้ว่าไทเลอร์ เดอร์เด็น คือบุคลิกที่สองของเขาที่ได้รับสิทธิในการบังคับร่างกายเมื่อเขาหมดสติหรือหลับลงไป ตลอดจนความพยายามของเขาที่จะหยุดยั้งแผนการของไทเลอร์ในการระบุฐานข้อมูลหนี้เครดิตอันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม การเล่าเรื่องของตัวเอกมีตอนต้นและตอนจบ ดำเนินเรื่องไปข้างหน้าตามลักษณะโครงสร้างการเล่าเรื่องแบบเป็นเส้นตรง (linear narrative) ที่ชัดเจน เสียงเล่าหลักของนวนิยายเรื่องนี้ก็คือเสียงเล่าของเขา ตัวเอกทำหน้าที่ผู้เล่าได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง เรื่องเล่าของนวนิยายเล่มนี้ควรจะเป็นเรื่องเล่าของเขาดังที่เขาได้ยืนยันกับไทเลอร์ว่า “ผมอยู่ที่นี้มีตั้งแต่ต้น ผมจำได้ทุกอย่าง” (14)

แต่ถึงกระนั้นก็ตามความอูจจารที่เกิดขึ้นกับการเล่าเรื่องของตัวเอก คือการที่สถานะผู้เล่าเรื่องและเรื่องเล่าของเขาถูกคุกคามจากภายในด้วยเรื่องเล่าของไทเลอร์อีกต่อหนึ่ง โดยในเชิงรูปธรรมของการเล่าเรื่องนั้นจะเห็นได้ชัดว่าเรื่องเล่าตลอดจนสภาพร่างกายของตัวเอกจะค่อยๆ ถูกกลืนให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าของไทเลอร์จนราวกับว่าบุคลิกที่สองนั้นได้กุมสถานะของผู้เล่าไว้โดยสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาปรากฏการณ์ที่เสียงของผู้เล่าเรื่องถูกแทรกแซงด้วย “เสียงที่อูจจาร” - อีกเสียงหนึ่งของ

ไทเลอร์ที่แทรกซึมมาจากภายใน - ด้วยทฤษฎีความอูจจารของคริสเตวา นั้น เราสามารถเปรียบได้กับการที่ปัจเจกบุคคลได้เผชิญหน้ากับของเสีย ที่ถูกสำรอกออกมาจากภายในร่างกาย เสียงที่อูจจารนี้ได้เข้ามาแทรกแซง สร้างความคลุมเครือต่อโครงเรื่องหลักหรืออัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลในที่สุด ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่ากระบวนการเล่าเรื่องของ ไฟต์-คลับ กำลังทำร้ายตนเองด้วยเสียงเล่าจากภายในที่ลอกเลียนกระบวนการ ทำร้ายตนเองของตัวเอกผ่านการต่อสู้ในไฟต์คลับ เพียงเปลี่ยนระดับจาก เนื้อหาและร่างกายของตัวละครมาสู่ระดับของรูปแบบการเขียน

การทำร้ายตนเองในระดับเรื่องเล่าโดยเสียงเล่าที่อูจจารของไทเลอร์ ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดเมื่อทั้งสองได้เผชิญหน้ากันและรับรู้ข้อเท็จจริงที่ว่าชายที่เขาคิดว่ามีตัวตนอยู่จริงนั้นเป็นเพียงบุคลิกที่สองของเขา บทสนทนาระหว่างตัวละครทั้งสองแสดงให้เห็นว่าไทเลอร์มี “เสียง” เป็นของตนเองและเป็นมากกว่าภาพสะท้อนด้านมืดของตัวเอก คำถามของไทเลอร์ต่อตัวเอกว่า “บางทีมีงอาจจะเป็นภาพหลอนโรคจิตเภทของกู” (168) เป็นเครื่องยืนยันว่าไทเลอร์มีบุคลิก มันสมอง และมีความรับรู้ในอัตลักษณ์ของตนเอง พร้อมๆ กับไม่ยอมรับในการคงอยู่ของตัวเอกที่ควรจะเป็นเจ้าของร่างกายเดิมและเป็นผู้สร้างเขาขึ้นมา ภายใต้กรอบทฤษฎีความอูจจารของคริสเตวา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครทั้งสองจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เหมือนกับปัจเจกบุคคลและ “ของเสีย” หรือ “ฟองนม” อันน่าขยะแขยงของตน ตัวเอกจำต้องรับรู้และยอมรับว่าไทเลอร์ก็คือ “ผลผลิต” ของเขา ในเวลานี้ไทเลอร์ได้เปลี่ยนจาก “เพื่อน” ที่เขาสามารถบอกเล่าความในใจหรือร่วมต่อสู้ทำร้ายร่างกายในไฟต์คลับได้อย่างสนิทใจ กลายเป็น “ความอูจจาร” ที่ก่อกำเนิดและคอยคุกคามจากภายใน การรับรู้ข้อเท็จจริงข้อนี้ส่งผลให้ตัวเอกออกไปเล่าร่องรอยของไทเลอร์ผ่านสถานที่และผู้คนที่บุคลิกที่สองของเขาเคยปฏิสัมพันธ์ด้วยเพื่อยับยั้งแผนการของโปรเจกเมเฮม

สิ่งที่ตัวเอกกำลังกระทำอยู่ ณ จุดนี้ไม่ต่างอะไรกับการไล่ล่าย้อนรอย “อดีต” ของตน ความน่าสนใจของปรากฏการณ์นี้อยู่ที่ว่า ตัวเอกไม่ได้ไล่ล่า “อดีต” ของเขา แต่เขากำลังวิ่งตาม “เรื่องราวเรื่องใหม่” ที่ไทเลอร์สร้างขึ้น ราวกับความอูจจารที่อยู่ในตัวของเขากำลังนิยามและกำหนดเรื่องราวของ “ร่างกาย” ขึ้นมาใหม่โดยที่ตัวเอกไม่ได้ตระหนักรู้แม้แต่น้อย ดังจะเห็นได้จากการที่ตัวเอกไม่สามารถแอบอ้างว่าเขาคือไทเลอร์เมื่อเขาพยายามจะหยุดการต่อสู้ในไฟต์คลับ ตัวเอกพยายามที่จะ “มองชายฉกรรจ์แต่ละคน ผ่านสายตาของไทเลอร์”³ เลือกนักสู้ที่ดีที่สุดเพื่อเข้ารับการฝึกในโปรเจกเมแฮม ไทเลอร์จะเลือกใครในหมู่คนเหล่านี้เพื่อเข้าทำงานในบริษัทผลิตสบู่ถนนเปเปอร์” (179) ตัวเอกพยายามพิจารณาสมาชิกไฟต์คลับผ่านสายตาของไทเลอร์ที่เคยเห็นภาพเหล่านี้มาก่อนหน้านี้แล้ว ซึ่งตัวเอกย่อมต้องสามารถพิจารณา “นักสู้ที่ดีที่สุด” ผ่านมุมมองของไทเลอร์ได้อย่างง่ายดาย หากบุคลิกของทั้งสองใช้มุมมองชุดเดียวกัน แต่ในความเป็นจริงเขากลับ “ถูกส่งไปส่งมาเหนือศีรษะ มือต่อมือ โต้กระแสนมวลงชนสู่ประตู ผมกำลังลอย ผมกำลังบิน ผมตะโกน ไฟต์คลับเป็นของผม โปรเจกเมแฮมเป็นความคิดของผม พวกคุณไม่มีสิทธิ์ที่จะโยนผมออก ที่นี่ผมคุม กลับบ้านได้แล้ว” และ “ไฟต์คลับดำเนินต่อไปโดยไม่มีผมในเมืองอีกร้อยๆ เมือง” (180) ความล้มเหลวของตัวเอกชี้ให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างมุมมองของเขาและไทเลอร์ ตัวเอกไม่อาจ “มองโลก” ผ่านสายตาของไทเลอร์ได้อีก ในขณะที่ไทเลอร์เองก็ได้ครอบครองมุมมองของร่างกายจากภายในไปพร้อมกัน ราวกับว่าดวงตาของร่างเนื้อที่ตัวเอกควรเป็นผู้ครอบครองค่อยๆ ถูกแทนที่ด้วยมุมมองอันแปลกปลอมที่แทรกซึมออกมาจากภายใน

สายตาของไทเลอร์ที่ละเมิดพรหมแดนการมองเห็นนี้เอื้อให้เขาเขียนเรื่องราวขึ้นมาใหม่เพื่อรองรับพฤติกรรมของตัวเอกที่จะต้องเล่นบทบาท

³ การเน้นข้อความนี้เป็นของผู้เขียน

“ไล่ตามเรื่องราวอีกเรื่อง” ที่ไทเลอร์เป็นผู้เขียนขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่สาวกของไทเลอร์คาดเดาคำพูดของตัวเองได้อย่างแม่นยำเมื่อพวกเขาจะลงมือตัดอวัยวะของตัวเองที่พยายามหยุดยั้งโปรเจกเมเฮม ราวกับไทเลอร์ได้เขียนโครงร่างของบทพูดและพฤติกรรมของตัวเองไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

ผมพูดว่าพวกคุณกำลังทำผิดมหันต์

นายช่างตอบว่า “คุณบอกพวกเราว่าคุณจะพูดอย่างนั้น”

ผมไม่ใช่ไทเลอร์ เดอร์เด็น

“คุณบอกพวกเราว่าคุณจะบอกพวกเราอย่างนั้นด้วย”

ผมจะเปลี่ยนกฎ พวกคุณมีไฟต์คลับได้ แต่พวกเราไม่ตอนใครอีกต่อไปแล้ว

“เออ เออ เออ” นายช่างพูด เขาเดินมาตามทางเดินในรถบัสได้ครึ่งทาง ในมือถือมีดยื่นมาข้างหน้า

“คุณบอกเราว่าคุณจะต้องพูดอย่างนั้น” (189)

ความตลกขบขันในฉากนี้อยู่ที่ว่านายช่างเชื่ออย่างสนิทใจว่าไทเลอร์คือคนที่บอกว่าเขาจะต้องพูดถ้อยคำเหล่านี้ แต่ผู้อ่านย่อมรู้ดีว่า “คุณ” ที่นายช่างอ้างถึงนี้คือตัวเองที่ถูกไทเลอร์กำกับและคาดเดาชุดคำพูดไว้ก่อนหน้านี้ ซึ่งการที่ไทเลอร์สามารถกำกับคำพูดของตัวเองได้ชนิดคำต่อคำนี้ชี้ให้เห็นว่า “เสียง” ของตัวเองได้ถูกแทนที่ด้วยเสียงเล่าของไทเลอร์ซึ่งเป็นความอูจจารจากภายในเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นกับมุมมองของเขา หรือถ้าจะพูดให้ถูกต้องกว่านี้ก็คือไทเลอร์ได้กุมเครื่องมือในการเล่าเรื่องของตัวเองไว้อย่างเด็ดขาด เสียงของตัวเองถูกลดสถานะจาก “ผู้เล่า” กลายมาเป็น “ผู้ชม” ที่คอยเปลี่ยนไร้สมรรถภาพ ไม่อาจแม้แต่จะ “อ่าน” เรื่องเล่าที่ไทเลอร์ได้สร้างไว้ให้ตนได้

ตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นการผูกขาดความสามารถในการเล่าเรื่องของไทเลอร์ได้ชัดที่สุดเกิดขึ้นตอนต้นเรื่อง ตัวเอกซึ่งถูกไทเลอร์บังคับให้เอาปืนจ่อปากได้เล่าถึงแผนการในการทำลายประวัติศาสตร์ทุนนิยมด้วยการระเบิดฐาน

ข้อมูลของธนาคารว่า “อาคารพาร์คเกอร์-มอริสจะไม่มีอยู่ในอีกเก้านาทีข้างหน้า ถ้าคุณเอาวันเจลาตินที่ใช้ทำระเบิดมาผูกไว้กับเสาโครงอะไรก็ได้ คุณสามารถระเบิดอาคารในโลกได้ทุกอาคาร” (13) ตัวเอกย้าให้ผู้อ่านรู้ว่า “เขารู้เรื่องเหล่านี้ เพราะไทเลอร์รู้เรื่องเหล่านี้” (12) ความทรงจำของเขาเป็นความทรงจำชุดเดียวกับของไทเลอร์ที่นำร่างกายของเขาไปเปิดเฟรนไชส์ไฟต์คลับทั่วอเมริกายามเขาหลับลง หากไทเลอร์ต้องการทำลายประวัติศาสตร์ทุนนิยมให้สำเร็จ ระเบิดที่โปรเจกเมเฮมวางเอาไว้จะต้องระเบิดอาคารพาร์คเกอร์-มอริส แต่ในความเป็นจริง ตัวเอกกลับค้นพบว่า “แล้วทุกอย่างก็ว่างเปล่า ไม่มีอะไรระเบิด” (205) โครงการสุดท้ายของโปรเจกเมย์เฮมล้มเหลวไม่เป็นท่า และไทเลอร์ถูกตัวเอก “ฆ่า” ด้วยการเหนียวไกปืนทำร้ายตนเอง นัยยะที่ซ่อนอยู่ในความล้มเหลวนี้ก็คือตัวเอกไม่ได้ล่วงรู้หรือคาดเดาถึงสถานการณ์ส่วนนี้ทั้งที่เขาเองก็ได้สารภาพว่าทั้งเขาและไทเลอร์มีความทรงจำชุดเดียวกัน ในทางกลับกันไทเลอร์ได้กลายเป็นผู้ที่กุมอำนาจในการเล่าเรื่อง ดังจะเห็นได้จาก

“นี่ไม่ใช่ความตายเสียทีเดียว” ไทเลอร์พูด “พวกเราจะเป็นตำนาน พวกเราไม่มีวันแก่”
ผมเอาลิ้นดันลากล้องให้ชิดกับแก้มแล้วพูดว่า “ไทเลอร์นายกำลังคิดถึงผีดูดเลือดอยู่” (11-12)

คำพูดของไทเลอร์ในตอนนี้มีลักษณะเป็น “การเกริ่นการณ” (foreshadow) การที่ตัวเอกสูญเสียสมรรถภาพในการเล่าเรื่องและกรรมสิทธิในร่างกายของตนเอง ช่องว่างระหว่างเรื่องที่ตัวเอกเล่ากับความเป็นจริงนี้มีความคล้ายคลึงกับสภาพความอูจจารที่คริสเตวาเสนออย่างยิ่ง เนื่องจากตัวเอกไม่สามารถ “อ่าน” ความคิดของไทเลอร์ที่อาศัยอยู่ในร่างกายเดียวกับเขาได้ แต่ไทเลอร์สามารถเล่าเรื่องราวของตนจาก “ภายใน” ได้อย่างอิสระผ่านร่างกายที่ถูกควบคุมโดยความอูจจารอย่างสมบูรณ์

การที่ไทเลอร์สามารถคาดเดาและกำกับพฤติกรรมของตัวเองได้นั้น เปรียบเสมือนกับการที่ “เสียงที่อุจจาร” ได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็น “ผู้เล่า” พร้อมกับลดความสำคัญและความน่าเชื่อถือในเสียงเล่าของตัวเองลง จนเป็นเพียงตัวละครตัวหนึ่งในเรื่องเล่าของไทเลอร์ ไม่ต่างไปจากการที่ ตัวเอกเล่าว่าไทเลอร์คือ “บุคลิกที่สอง” ของเขา ผู้อ่านไม่สามารถจะเชื่อถือ ได้ว่าเรื่องที่ตัวเอก “เล่า” ให้ฟังนั้น ไม่ได้กำลังถูกเล่าด้วยเสียงของไทเลอร์ หรือเสียงเล่าของนวนิยายเล่มนี้เป็นเสียงเล่าของตัวเองเพียงผู้เดียว ข้อกังขาเหล่านี้นำไปสู่ข้อสรุปที่ว่ากระบวนการเล่าเรื่องใน ไฟต์คลับ เป็น กระบวนการเล่าเรื่องแห่งความอุจจาร มีลักษณะย้อนแย้งระหว่างเสียงเล่า สองเสียงของตัวเองและไทเลอร์ที่ต้องการจะเล่าเรื่องของแต่ละคนผ่าน ร่างกายเพียงร่างเดียว ซึ่งการขับเคลื่อนระหว่างเสียงเล่าสองเสียงที่ละเมิด ทำร้ายโครงเรื่องหลักของนวนิยายเรื่องนี้ โดยการสร้างความย้อนแย้งขึ้น ในกระบวนการเล่า เรื่องเล่า ทำหน้าที่สะท้อนการทำร้ายตนเองผ่านการต่อสู้ใน ไฟต์คลับของตัวเองและไทเลอร์

ความอุจจารของเรื่องเล่านี้ยังคงดำรงอยู่และสะท้อนออกมาในรูปของ สภาพร่างกายที่อุจจารของตัวเองในฉากสุดท้ายของเรื่อง แม้ไทเลอร์ได้ “ตาย” ไปแล้ว บทสุดท้ายของนวนิยายกล่าวถึงชีวิตตัวเองในโรงพยาบาล ประสาท (mental asylum) หลังจากตัวเองคิดว่าเขาได้หยุดโปรเจกเมแฮม ลงได้เมื่อเขาได้ “ฆ่า” ไทเลอร์ไปแล้วด้วยการยิงตัวตาย การยิงตัวตายของ ตัวเอกจึงเปรียบเสมือนกับกระบวนการขับล้าง “ของเสีย” ออกจากร่างกาย ซึ่งหากเรายอมรับในตรรกะนี้ย่อมแปลว่าตัวเองได้ขับไล่ “เสียงแปลก-ปลอม” ออกจากสารบบของตน และความสามารถในการเล่าเรื่องย่อมต้อง กลับไปเป็นของตัวเองอีกครั้ง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลประสาทคือตัวเอง ก็ยังคงไม่สามารถเล่าเรื่องของตนเองอยู่ได้เช่นเดิม

ร่างกายและเสียงเล่าของตัวเองยังคงถูกมองโดยสังคมรอบข้างว่า

คือไทเลอร์ เดอร์เด็น ผู้ก่อตั้งโปรเจกเมเฮมอันมีจุดมุ่งหมายเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม ราวกับว่า “ของเสีย” ภายในร่างกายของตัวเองได้ละเมิดขอบเขตพรมแดนของ “ความเป็น/ความตาย” และ “ภายใน/ภายนอก” และ “ความอูจจารที่อยู่ภายใน” กำลังอาศัยอยู่บนเปลือกนอกร่างกายของตัวเอง ดังจะเห็นได้จากการที่ใบหน้าของตัวเองหลังจาก “ฆ่าตัวตาย” มีสภาพอูจจารคล้ายตึกที่โปรเจกเมเฮมทำลายลงไป ตัวเอกบรรยายใบหน้าที่ถูกกระสุนจากกระบอกปืนเจาะผ่านแก้มอีกข้างจนมีลักษณะเป็น “รอยยิ้มฉีกกว้างจากมุมปากหนึ่งไปอีกมุมหนึ่ง ไซ้ เหมือนกับฟักทองฮอลโลวีนที่โกรธเกรี้ยว โอนิญี่ปุ่น มังกรแห่งอวาไรซ์” (207) ชุดคำที่ตัวเอกใช้บรรยายใบหน้าอันอัปลักษณ์และน่าขยะแขยงนี้เป็นชุดคำเดียวกับที่เขาใช้บรรยายผลงานของโปรเจกเมเฮมที่เผาทำลายอาคารเฮียนน์ ทาวเวอร์ จนเป็นรอยยิ้มประหลาดมหัศจรรย์ ซึ่งป็นรอยยิ้มที่ไทเลอร์เป็นผู้สร้างขึ้น

หนังสือพิมพ์วันนี้ลงข่าวว่ามีใครบางคนพังเข้าไปในตึกเฮียนน์ ทาวเวอร์ระหว่างชั้นสิบกับสิบห้าแล้วปีนหน้าต่างออกมาระบายสีทับทึบใต้ของอาคารเป็นรูปรอยยิ้มแยกเขี้ยวถึงฟัน... บนรูปหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ใบหน้านั้นเป็นรูปฟักทองที่โหดร้าย โอนิญี่ปุ่น มังกรแห่งอวาไรซ์ที่ลอยคว้างบนท้องฟ้า โดยมีกลุ่มควันที่พวยพุ่งเป็นคิ้วของแม่มดหรือเขาของซาตาน (118)

ความคล้ายคลึงในความอัปลักษณ์นี้เปรียบเสมือนการที่ไทเลอร์ได้ยืมมือของตัวเองในการสลัก “ความอูจจาร” ของตนบนเปลือกร่างของตัวเอง ใบหน้าที่ฉีกยิ้มเปิดกว้างของตัวเองแท้จริงแล้วก็คือป้ายโฆษณาผลงานของโปรเจกเมเฮมและการคงอยู่หลังความตายของไทเลอร์ ร่างกายของตัวเองจึงเป็นร่างที่สิ่งแปลกปลอมจากภายในได้เกาะกินเปลือกนอกดูปรสิต ภาพของโปรเจกเมเฮมได้เข้ามาแทนที่ร่างเดิมของตัวเองโดยสมบูรณ์ สายตาของผู้อื่นจึงมองเห็นเพียงความอัปลักษณ์ของโปรเจก

เมแฮมในคราบของผู้ก่อการร้าย ร่างกายของตัวเอกจึงถูกจำกัดให้เล่าเรื่องของ “ไทเลอร์ เดอร์เด็น” ได้เพียงเท่านั้น ในขณะที่เรื่องเล่าที่บ่งบอกถึงกระบวนการสร้างความอูจจารได้ถูกซ่อนไว้ข้างใต้อย่างแนบเนียนพร้อมกับเสียงเล่าของตัวเอก ไทเลอร์ยังคงเล่าเรื่องผ่านร่างกายที่อูจจารต่อไป โดยที่ตัวละครอื่นในเรื่องไม่สามารถจะเข้าถึงหรือรับรู้กระบวนการนี้ได้ เฉกเช่นเดียวกับการกลบเกลื่อนตนเองในไฟต์คลับ

ความไร้สมรรถภาพของตัวเอกในการเล่าเรื่องยังถูกตอกย้ำด้วยจากการถามไถ่อาการของตัวเอกโดยจิตแพทย์และการรายงานความคืบหน้าของสาวกโปรเจกเมแฮมในบทสุดท้าย จิตแพทย์ถามตัวเอกว่าทำไมเขาถึงได้ทำสิ่งที่เขาทำลงไป ตัวเอกให้คำตอบที่ “เขา” คิดว่าถูกต้อง ซึ่งเป็นคำตอบที่ขัดกับความเชื่อที่ไทเลอร์ได้เลี่ยมสอนกับเหล่าสาวก “พวกเราไม่ได้พิเศษ พวกเราไม่ใช่สวะหรือขยะด้วย พวกเราเป็นอย่างนี้ พวกเราเป็นอย่างนี้และอะไรจะเกิดก็ต้องเกิด” (207) ปฏิกริยาของจิตแพทย์ต่อคำตอบของตัวเอกคือ “ไม่ มันไม่ถูกต้อง” หรือก็คือการปฏิเสธเสียงเล่าของตัวเอกนั่นเอง ทั้งนี้เพราะในสายตาของจิตแพทย์นั้น “ร่างกาย” ของตัวเอกไม่ใช่ร่างกายของ “ผู้เล่า” อีกต่อไป หากแต่เป็นร่างกายของไทเลอร์ หรือความอูจจารที่กลบเกลื่อนเสียงของเจ้าของร่างเดิมให้อยู่ภายใน หรือนัยหนึ่งก็คือความสามารถในการเล่าเรื่องของตัวเอกได้ถูก “ทำร้าย” จากภายในด้วยเสียงเล่าของไทเลอร์ซึ่งได้เข้าแทนที่เปลือกนอกร่างของตัวเอก สภาพของตัวเอกในตอนท้ายจึงเปรียบเสมือนการที่เสียงเล่าของเขาถูกจองจำอยู่ในร่างกายอันอูจจารของ “คนอื่น” ที่กุมศักยภาพในการเล่าเรื่องไว้ ดังจะเห็นได้จากการที่ตัวเอกยอมรับว่าเขาไม่อาจออกไปจากโรงพยาบาลประสาทได้เนื่องจาก “ในบางที่คนที่เอาถาดอาหารกลางวันมาให้ผมจะมีรอยชำที่ขอบตาหรือมีหน้าผากที่บวมเป่งจากรอยเย็บแผล” หรือคำกล่าวของเหล่าสาวกที่ว่า “พวกเราคิดถึงคุณเดอร์เด็นครับ” หรือ

“ทุกอย่างดำเนินไปตามแผน” และ “พวกเรารอวันที่ท่านจะได้กลับมา” (208) ในมุมมองของเหล่าสาวกนั้น ไทเลอร์ยังมีชีวิตอยู่และยังสามารถควบคุมการทำงานของโปรเจกเมเฮมอย่างต่อเนื่อง เรื่องเล่าของตัวเอกจึงได้ถูกลบล้างและแทนที่ด้วยเรื่องเล่าของไทเลอร์ที่ดำเนินต่อไปอย่างราบรื่น แม้ว่าตัวเอกจะพยายามกักขังตัวเองอยู่ในโรงพยาบาลประสาทก็ตาม

บทสรุป

ร่างกายที่อุจจารซึ่งปรากฏตอนท้ายเรื่องเต็มไปด้วยลักษณะคลุมเครือ และขัดแย้งในตนเอง เนื่องจากพรมแดนระหว่างภายในและภายนอกได้พังทลายลง ทำให้ข้อความหมายต่างๆ ผสมปนเปกันอย่างไร้ระเบียบ ร่างกายดังกล่าวเป็นร่างกายที่สามารถพัฒนาและเล่าเรื่องได้ทั้งๆ ที่ “ผู้เล่า” หรือ ไทเลอร์ได้เสียชีวิตไปแล้ว แต่ในเวลาเดียวกันเรื่องเล่าของตัวเอกที่ยังมีชีวิตอยู่และเป็นเจ้าของร่างกายตัวจริงกลับถูกมองว่าไร้ความหมาย เสียงเล่าของไทเลอร์ในตอนท้ายจึงมีลักษณะเป็นเสียงอุจจารตามความหมายของคริสเตวา เป็นความอุจจารที่ถูกขยักออกมาจากภายใน ออกมาเป็นปรสิตกะอยู่ภายนอก ด้วยเหตุนี้ร่างกายของผู้เล่าจึงเป็นร่างกายที่ “ละเมิด” และบ่อนทำลายพรมแดนความหมายต่างๆ ลงโดยสมบูรณ์ ดังที่ร่างกายนั้นดำรงอยู่ในสภาพ “ครึ่งเป็นครึ่งตาย” ตามที่ไทเลอร์ได้กล่าวไว้ตอนต้นเรื่อง

สภาพความอุจจารที่เกิดแก่ร่างกายของผู้เล่าที่มีสถานะเป็นตัวละครตัวหนึ่งในนวนิยายยังตกทอดมาถึงรูปแบบการเล่าเรื่องที่มีลักษณะถูกคุกคามจากภายในที่คล้ายคลึงกัน เห็นได้จากการที่ผู้เล่าต้องคอยไล่ล่าเรื่องราวที่ไทเลอร์ เดอร์เด็น สร้างขึ้นด้วยร่างกายของตัวเอง ทำให้กระบวนการเล่าเรื่องของนวนิยายเล่มนี้มีลักษณะหักล้างและบ่อนทำลายโครงเรื่องของตัวนวนิยายเอง ซึ่งการบ่อนทำลายเชิงโครงเรื่องนี้ก็สะท้อนพิธีกรรมการทำร้ายตนเองซึ่งพลิกหรือโครงสร้างของระบบทุนนิยมที่ปรากฏ

ในเนื้อเรื่องอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้ หากการทำร้ายตนเองผ่านการต่อสู้ในไฟต์-คลับคือการบ่อนทำลายระบบทุนนิยมในระดับโครงสร้างผ่านการนำเสนอ โดยรูปแบบการเขียนที่ล่องละเมิดและตัวละครที่ทำร้ายตนเอง การที่ผู้เล่า และไทเลอร์ได้ทำลายเสียงเล่าของตนเองนั้น นัยหนึ่งก็คือการปฏิเสธที่จะเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องเล่าแบบทุนนิยมซึ่งตั้งอยู่บนวาทกรรมของความก้าวหน้าบนฐานโครงเรื่องที่เป็นเส้นตรง (linear plot progression) ด้วยการทำร้ายตนเอง ทำให้จุดประสงค์ของการเล่าเรื่องนี้ไม่บรรลุผลสำเร็จ การที่ตัวเอกล้มเหลวในการหยุดยั้งไทเลอร์ การสูญเสียความสามารถในการเล่าเรื่องอย่าง “ตรงไปตรงมา” หรือแม้แต่อ้างสิทธิในร่างกายตนเอง เป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าตัวเอกสูญเสียศักยภาพในการเล่าเรื่อง เรื่องเล่าของเขาจึงถูกลดความสำคัญจนถูกแทนที่โดยเรื่องเล่าจากผู้เล่าที่อุจจารจากภายในได้ การที่ไทเลอร์สามารถใช้ร่างกายของผู้เล่าในการวางแผนและเตรียมการต่างๆ ชี้ให้เห็นว่า “ร่างกาย” ที่ควรจะเป็นของตัวเอกซึ่งมีสถานะเป็น “ผู้เล่า” ของเรื่อง กลับไม่สามารถทำหน้าที่ “เล่าเรื่อง” ได้อย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากร่างกายที่เล่าเรื่องนี้ถูกคุกคามจากเสียงเล่าที่แทรกขึ้นจากภายใน ร่างกายของผู้เล่าจึงเต็มไปด้วยความคลุมเครือและย้อนแย้ง เกิดการหักล้างกันเอง รวากับ “การต่อสู้ครั้งแรก” ระหว่างไทเลอร์และผู้เล่า ถูกประกอบสร้างขึ้นอีกครั้งในระดับกระบวนการเล่าเรื่อง ความขัดแย้งบนความอุจจารเหล่านี้ได้สร้างนวนิยายเล่มนี้ให้มีสภาพเป็นนวนิยายที่มีการทำร้ายตนเองในระดับเรื่องเล่าและกระบวนการเล่าเรื่อง หรือเรียกได้ว่า นวนิยายเรื่องนี้เป็นนวนิยายแห่งการละเมิดที่สมบูรณ์นั่นเอง

บรรณานุกรม

หนังสือ

During, S. (1992). *Foucault and Literature*. London: Routledge.

Goodnow, J.K. (2001). *Kristeva in Focus: From Theory to Film Analysis*. New York: Berghahn Books.

Kristeva, J. (1982). *The Power of Horror: An Essay on Abjection*. Translated from French by L.S. Roudiez. New York: Columbia University Press.

Palahniuk, C. (1996). *Fight Club*. New York: Henry Holt and Company, LLC.

Zizek, S. (2003). *Perversion and Social Relation*. Durham and London: Duke University Press.

ข้อมูลที่สืบค้นจาก Internet

Los Angeles Times, 1993. *SHOCK APPEAL / Who Are These Writers, and Why Do They Want to Hurt Us?: The New Fiction of Transgression*. [online] Available at: <http://articles.latimes.com/1993-08-01/books/bk-21466_1_young-writers> [Accessed 4 July 2011].